JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV BOHEMISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SOUČASNÝ FENOMÉN FAST FOOD THEATRU A KAŠPÁREK V ROHLÍKU

Vedoucí práce: Mgr. Jana Skálová, Ph.D.
Autor práce: Martina Tesařová
Studijní obor: Bohemistika
Ročník: 4.

2012

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou Univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby touto elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 11/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce s databází kvalifikačních prácí Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 27. dubna 2012

……..

Martina Tesařová

Děkuji Mgr. Janě Skálové, Ph.D., za odborný dohled, výtečné rady a dostatečný nadhled. Díky jejímu vedení je má bakalářská práce v této podobě.

ANOTACE

Ve své bakalářské práci se zabývá moderním divadelním představením *Kašpárek v rohlíku* a jeho hudební odnoží bejbypank. Nejdříve se věnuji vývoji divadla prakticky od počátku a to s využitím základní literatury. Poté se zaměřím na postavu Kašpárka a pokusím se charakterizovat způsob jeho zobrazení dřív a dnes, zvláště pak ve výše jmenované inscenaci zaměřené na fenomén fast food theatru. Nakonec alespoň v základu interpretuji písně Kašpárkovy kapely.

SUMMARY
In my bachelor thesis I deal with modern theater performance *Kasparek v rohliku* and his bejbypank musical offshoots. Firstly I deal with the development of theater from the beginning using all kinds of literature. Then I will focus on the character of Kasparek and I will try to analyze how it was displayed before and nowadays, especially in the production mentioned above. Finally I interpret the basics Kasparek´s songs.

OBSAH

1 ÚVOD 1
2 HISTORIE DIVADLA 2
2.1 POČÁTKY DIVADLA 2
2.2 STŘEDOVĚKÉ DIVADLO 3
2.3 DIVADLO V DOBĚ RENESANCE 4
2.4 BAROKO A DIVADLO 7
2.5 OBDOBÍ KLASICISMU 8
2.6 DRAMA V DOBĚ PREROMANTISMU A ROMANTISMU 9
2.7 DRAMA A NÁRODNÍ OBROZENÍ 9
2.8 DIVADLO V OBDOBÍ REALISMU 11
2.9 DIVADLO V NOVĚ VZNIKLÉM ČESKOSLOVENSKU 12
3 SOUČASNÉ DIVADLO 16
4 KULT KAŠPÁRKA 17
4.1 HISTORIE POSTAVY KAŠPÁRKA 17
4.2 KAŠPÁREK V ROHLÍKU 19
5 PŘEDSTAVENÍ 23
5.1 KAŠPÁREK V ROHLÍKU 23
5.2 KAŠPÁREK V ROHLÍKU 2 – KAŠPÁREK NA VŽDY 24
6 ROZHOVOR S REŽISÉREM DAVIDEM DVOŘÁKEM 26
7 PÍSNIČKY 29
7.1 DEBUTOVÉ ALBUM 29
7.2 DRUHÉ CD 30
7.3 DO TŘETICE VŠEHO DOBRÉHO 32
7.4 INTERPRETACE TEXTŮ 33
8 RECENZE Z TISKU A KAŠPÁRKOVY ÚSPĚCHY 36
9 ZÁVĚR 38
10 BIBLIOGRAFIE 39
11 PŘÍLOHA 42

1 **ÚVOD**

Moderní divadlo skýtá autorům nepřeberné množství možností, jak zobrazit současný svět a člověka v něm. Někteří se drží, řekněme, klasického způsobu tvorby, někteří se jej snaží trochu či více oživit, jiní volí co nejoriginálnější a tím pádem často také velmi překvapivé eventuality, které drama nabízí. Jednou z novějších forem je koncept fast food theathru. Tento styl divadla využila i loutkoherecká odnož Jihočeského divadla ve svých představeních s názvem *„Kašpárek v rohlíku“*. Úspěch, který tyto hry sklízí, je prakticky neuvěřitelný. Oslovili nejen malé diváky, pro které byla představení původně určena, tak i jejich rodiče a prarodiče. Vždyť i sami protagonisté říkají, že věkové omezení příznivců je 0-80 let, pokud tedy lze vůbec něco jako věkové omezení uvést.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat právě těmito úspěšnými představeními. Zaměřím se na jejich nejvýraznější části a také na bejbypankové hnutí, jež tyto hry rozpoutaly. V jedné z kapitol se pokusím i o porovnání písní z „kašpárkovských“ kompaktních disků.

Vzhledem k obrovské vlně zájmu o *„Kašpárka v rohlíku“* nebyl problém sehnat relativně velké množství materiálů v různých novinách a týdenících, záznamech v rádiu a televizi a v dnešní moderní době samozřejmě také na internetu.

2 HISTORIE DIVADLA

2.1 POČÁTKY DIVADLA

Popsat naprosté počátky divadla není svým způsobem možné, jelikož neexistují žádné doklady. Jsou ovšem předkládány teorie, že za úplně prvními hrami stojí primitivní člověk, který se pomocí mimicko-magických projevů snažil naklonit přírodu a zabezpečit si úspěšný lov. Využíval různých rituálů a zaříkávadel, které měly postupem času více obřadní charakter. Mnohdy měl na obličeji při těchto tancích masku, která vyobrazovala nějaké zvíře. Schopnost živočichů měnit svůj vzhled a jejich snahu napodobit něco jiného, tedy tzv. mimetismus, je hlavní prvek, jež divadlo využívá. Dá se tedy říci, že už v té době využíval člověk určité rekvizity.

Mezi klasické prvky naprostých počátků něčeho, co by se dalo nazvat divadlem, patřila prosba o přízeň počasí či vyhánění zlých duchů. Například ve staré Mezopotámii uctívali přesně danými rituály božské sochy, v Egyptě měli striktně danou podobu ceremonie kultu mrtvých, v Indii byly prvotní náznaky dramatu spojeny s náboženskými obřady a třeba v Číně spojili představení zejména se šamanstvím.

Ve 4. a 5. století před naším letopočtem se začalo divadlo objevovat ve starověkém Řecku. Centrem divadla, stejně jako jiného kulturního i politického života, byl athénský městský stát. V souvislosti s náboženskými slavnostmi se začalo rozvíjet hrané umění. Ještě než začali hrát divadlo, které je dnes považováno za typické, předváděli tzv. Dionýse na počest stejnojmenného boha. Po jejich zdokonalení už měli hry víceméně tu podobu, jaká je dnes známá. Nejdříve se soustředili na tragédii. Ta jim totiž připadala vznešenější a dokonalejší. Pokud téma tragédie bylo až příliš vážné, snažili se herci divákům zlepšit náladu před odchodem pomocí Satyrského dramatu, což byla jakási tragikomedie. Přestože tragédii považovali Řekové za jakousi vyšší formu divadla, věnovali se i komedii.

Obě formy představení byly uváděny v theatinech, přírodních divadlech postavených na kopcích a návrších. Divadla měla tři části – theatin, kde seděli diváci; orchestria pro chór a proscénium, tedy předscénu, na které vystupovali herci. Za proscéniem se nacházela ještě divadelní budova nazývaná skené. Nejzachovalejší starořecké divadlo je možné najít v Epidauru.

Divadlo samotné mělo striktně daná pravidla. Hrát mohli pouze mužští protagonisté, a to i ženské role. Základem řeckého, tj. evropského dramatu je dialog mezi herce a sborem. V každé hře mohli vystupovat pouze dva herci, později byl Sofoklem přidán třetí. Kostým, který byl velmi důkladně propracován, měl ale vedlejší roli. Herec jej během celého představení neměnil, i když představoval celou řadu různých postav. Primární byly masky. Každá postava měla svou masku, která představovala její nejvýraznější vlastnost. Navíc byly masky duté, aby herce slyšeli všichni přítomní v rozlehlém přírodním divadle. Nejváženějšími a nejoblíbenějšími dramatiky starověkého Řecka byli Thespis, Aischylos, Sofokles a Aristofanes. Zejména tito autoři položili základy divadla.

Na ně navazovali starověcí Římané. Ti využili známých prvků jak řeckého, tak i etruského divadla. Hlavním cílem nebylo diváky jen poučovat, ale zejména bavit. Proto se také Římané řídili heslem *panem et circenses* – chléb a hry. Divadelní hry byly publiku představovány zejména v době Římských her. Stejně jako Řekové hráli pod širým nebem, později ale začali stavět dřevěná a kamenná divadla. Nejznámějšími římskými autory her jsou Titus Maccius Plautus a Publius Terentius Afer, kteří tvořili zejména komedie. Mimo původních dramat Římané přejímali také řecké hry. I přes veškerou snahu nedosáhlo římské divadlo takové úrovně jako řecké. Zaujímá ovšem důležité postavení v šíření divadelní osvěty po evropském kontinentu.

2.2 STŘEDOVĚKÉ DIVADLO

Další výrazný rozvoj nastal ve středověké Evropě. Od počátku 9. století se církev snažila dokázat svou moc tím, že ničila vše pohanské a naopak budovala vše křesťanské. Jednou ze zavržených věcí bylo i antické divadlo. Začalo se objevovat divadlo nové, které vycházelo z Bible a jejích příběhů. První hry byly předváděny při velikonočních a vánočních oslavách v kostelech. Až postupem doby byly hry přesunuty na veřejná prostranství, zejména na různá tržiště. Vše bylo hráno na simultánním jevišti. Zde se odehrávaly veškeré výstupy. Aby se divák dokázal snáze orientovat v ději, byly na jevišti namontovány domečky s namalovanými dekoracemi, šlo o tzv. mansiony.

V období středověku bylo české divadlo těsně spjato s křesťanstvím a jeho upevňováním. Česká jazyk se v něm však začal objevovat až ve 12. století a to v tzv.

profánním divadle, v němž vystupovali kejklíři, žakéři a profesionální baviči různých společenských vrstev. Ve stejném období se u nás začala prosazovat i liturgická tvorba. Jedním z příkladů tohoto druhu představení je inscenace v ženském klášteře Sv. Jiří v Praze ve 14. století, v níž Marie řeholnice oplakává smrt svého syna Krista. V této hře byly využity písňové texty monologického charakteru.[1] Středověké hry byly většinou neustále předělávány, až získaly zcela světskou podobu. Nejznámější hrou se světským tématem je *„Mastičkář“*, který byl původně pouze mezihrou a podstatným způsobem dokumentuje životnost světského divadla v Čechách.

„Středověké divadlo stavělo vedle sebe – způsobem pro naše estetické cítění naprosto šokujícím – nejhlubší vážnost a křiklavou komiku. Rozrůstání komických, parodických, obscénních prvků vedlo k tomu, že církevní vrchnost vykazovala hry, jež budily její pohoršení, z kostela a zakazovala duchovním, aby se jejich provozování účastnili, důsledně však proti nim zakročilo teprve husitství.“ [2]

2.3 DIVADLO V DOBĚ RENESANCE

Renesanční autoři se rádi inspirovali antickým divadlem, které považovali za ideální. Oblíbeným motivem her byla láska a s ní spojený šťastný život. Domovem renesančního divadla byla Itálie, kde také vznikly dva nové žánry – opera a balet. Opera byla původně označována jako dramma per musica a určena byla pro nejvybranější společnost. První známou operou je *„Dafné“* od Ottavia Rinucciniho a Jacoba Periho, jež byla uvedena v paláci Jacopa Corsiniho v roce 1598. Bohužel se ovšem tato opera o krásné Dafné nedochovala. První dochovanou hrou je *„Euridice“* hraná při zásnubách krále Jindřicha IV. v říjnu 1600.[3] V Praze se první opera hrála 1723 u příležitosti korunovace Karla IV. Šlo to *„Contavza e fortezza“* tedy česky *„Stálost a síla“*.

[1] ČERNÝ, František. *Kalendárium dějin českého divadla.* Svaz českých dramatických umělců a Český literární fond: Praha., 1989. Str. 8.

[2] LEHÁR, Jan; STICH, Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku.* Nakladatelství Lidové noviny: Praha, 2008. Str. 71.

[3] TROJAN, Jan. *Dějiny opery.* Paseka, 2001. Str. 16-17.

Autorskou dvojicí je Pierre Perrin a Robert Cambert. Změna renesančního divadla nastala i v pojetí scény, na které se objevovaly pohyblivé kulisy. Scéna tohoto druhu přetrvala v základech až do dnes.

Významnou osobností v oblasti opery byl Richard Wagner, který se ve svých dílech snažil diváky přesvědčit, že *„mytické příběhy nejsou příběhy reálných lidských charakterů v reálných situacích, nýbrž že osudy jeho postav jsou manipulovány nereálnými nadpřirozenými silami vyšší moci.“*[4] Dával si velmi záležet na scenérii, která je ovšem jen jednou ze součástí opery. Další z nich, a to mnohem důležitější, je hudba. *„Logickou konkluzi, že hudba je projevem doby a bude tedy v opeře působit tím věrohodněji, čím blíž ji bude i časová lokalizace samotného příběhu.“*[5] si uvědomil až Mozart, ovšem byl to podstatný historický krok ve vývoji tohoto druhu dramatu. V hudbě je přitom odmítána *„zpěvní melodie s typickým rytmem, melodická árie, ansámbl nebo tanec“*,[6] jelikož opera je považována za něco vznešeného. Výhodou hudby je fakt, že dokáže ztvárnit i emoce, jež jdou slovy těžko vyjádřit. Toto je velmi zásadní, protože opera se „*Koncentruje ve zhuštěné, emotivně nabité motivy podtrhující expresivitě řeči. ...vzniká tak zcela nový prostředek dramatického napětí.“*[7]Mozart neproměnil operu jen v oblasti hudby, ale také po stránce tematické. Před jeho vstupem do světa opery se zobrazovaly jen příběhy z řecké mytologie. Mozart se ve svých dílech zabýval aktuální tematikou, kterou také dokázal snáze zobrazit po stránce psychologické. Z významných tvůrců opery si nedovolím nejmenovat například G. Verdiho, který tvořil v době zlatého věku opery, či českého tvůrce L. Janáčka.

K opeře má blízko jednak oratorium, které ovšem na rozdíl od ní nemá scénické zpracování, dále opereta, jež má navíc mluvené slovo, a také moderní muzikál, odlišující se zejména hudebním stylem.

---

[4] GREGOR, Čestmír. *Divácká opera aneb Přímluva za to, aby se opera vrátila k divákovi.* H&H, 1996. Str. 18.

[5] GREGOR, Čestmír. *Divácká opera aneb Přímluva za to, aby se opera vrátila k divákovi.* H&H, 1996. Str. 18

[6] GREGOR, Čestmír. *Divácká opera aneb Přímluva za to, aby se opera vrátila k divákovi.* H&H, 1996. Str. 21

[7] GREGOR, Čestmír. *Divácká opera aneb Přímluva za to, aby se opera vrátila k divákovi.* H&H, 1996. Str. 33.

Příznivé podmínky pro divadlo nastolil anglický král Jindřich VII., který podporoval vznik a prezentaci humanistického divadla. Oproti tomu jeho nástupkyně, královna Alžběta I., divadelní činnost moc nepodporovala. Naopak zavedla poměrně přísnou kontrolu této činnosti, což paradoxně vedlo k divadelnímu rozvoji a to díky rovnováze mezi politickou a sociální stránkou soudobého života.[8] Postupem doby ovšem obliba divadla u jejího veličenstva, Alžběty I., vzrostla a navíc byla soudobou situací v podstatě donucena, aby se herců zastala. Mezi prvním tzv. alžbětinským divadlem, které je datováno do roku 1576, a posledním z roku 1623 proběhl dlouhý a bouřlivý vývoj. Jedním z nich je přední herec tzv. „Služebníků královny" Richard Tarlton. Tento divadelník se stal natolik významnou postavou na prknech, jež znamení svět, že i mimo ně si mohl dovolit mnohé nepřístojnosti. Tartlton a jeho následovníci, jako Kempe či Armin, zkoušeli herectví zprofesionalizovat

V této době tvoří převážně amatérští autoři, kteří postupně vystupují z anonymity. Jedním z autorů alžbětinských her je Christopher Marlowe, který dokázal perfektně zobrazit psychologii postav a vymýšlel opravdu silné zápletky. Jedná se o jednoho z mála soudobých autorů, který neodsuzoval Machiavelliho a nechal se jeho názory kladně ovlivnit. I přes oblibu Marloweových her byl sám autor považován za buřiče a často mu přisuzovali i homosexualitu, ateismus či velmi nevázaný způsob života. Marlowe jako první zpracoval známé téma doktora Fausta a to ve hře *„Tragická historie o doktoru Faustovi"*, dále napsal třeba *„Masakr v Paříži"* nebo *„Maltský žid"*.[9] Christopher Marlowe spolu s Robertem Greenem, Thomasem Nashem, Thomasem Ledgem a Georgem Peelem si prošli univerzitou, což někdy bývá označováno za důvod jejich neoriginality. Právě tato skupina „univerzitních vzdělanců" s největší pravděpodobností stojí za původem názvu „alžbětinské divadlo". Všichni tito autoři jsou také předchůdci nejznámějšího a zřejmě i nejvýznamnějšího autora anglické renesance – Williama Shakespeara.

---

[8] BEJBLÍK, Alois; HORNÁT, Jaroslav; LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo I. – Shakespearovi předchůdci.* Praha: Odeon, 1978. Str 10-11.

[9] BEJBLÍK, Alois; HORNÁT, Jaroslav; LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo I. – Shakespearovi předchůdci.* Praha: Odeon, 1978. Str. 247-249

Shakespeare dokonce psal některé hry přímo pro její výsost na objednávku. Celkem napsal údajně přes 40 her, zachovalo se jich ovšem pouze 37. Najít mezi nimi lze tragédie (*„Hamlet“*, *„Mackbeth“*, *„Romeo a Julie“*), komedie (*„Kupec benátský“*, *„Mnoho povyku pro nic“*, *„Zkrocení zlé ženy“*) a historické hry (*„Jindřich IV.“*, *„Jindřich VII.“*, *„Richard III“*). Ve většině jeho her stojí v popředí žena, není v nich přísně dodržen zákon tří jednot, kterými jsou čas, místo a děj, a nikdy nemá striktní hranici mezi komedií a tragédií. Krom tvorby her se Shakespeare účastnil i představení herec.

2.4 BAROKO A DIVADLO

Výrazné obohacení zaznamenalo divadlo i v době baroka. Monumentálnost, okázalost, technické vymoženosti a luxusní budovy divadel přivedly k dramatu mnoho nových diváků. Ve vrcholně-barokní době se definitivně vyvinula podoba jeviště a divadelního prostoru jako celku.

Jednou z nejzachovalejších budov barokního divadla v Evropě je českokrumlovské Zámecké barokní divadlo. Jedná se o nejvíce zachovalou divadelní scénu pocházející z roku 1766, přičemž samotná budova byla postavena již 1682. Dokonce i některé kulisy, kostýmy a rekvizity se z období baroka dochovaly až dodnes. Ve střední Evropě lze najít pouze jedno divadlo ve stejně zachovalém stavu. Nachází se v královském paláci v Drottningholmu ve Švédsku. 7

K obohacení přispěl i rozvoj hudebních nástrojů, které byly při představeních s oblibou využívány – například varhany bez pedálů s píšťalami nebo housle. Kostýmy rovněž ukazovaly bohatost. Byly velmi barevné, zdobené třpytivými nitěmi, flitry apod. Charakteristickou součástí se stala paruka jak pro dámy, tak pro pány. Texty her měly u diváků posílit či úplně obnovit víru v boha, v tom případě se jednalo o hry rekatolizační. Objevovaly se ovšem i hry úvahové.

2.5 OBDOBÍ KLASICISMU

Klasicismus, který se objevil v 17. století ve Francii, přinesl do umění více rácia. Umělci zastávali názor, že soukromý život se má podřídit veřejným zájmům. Z prostředí, kde vládl Ludvík XIV., se tento směr dostal do celé Evropy. Co se divadla týče, autoři si za velký vzor vzali antické hry. Určitou převahu v nově vzniklých hrách získaly veršované tragédie. Umění mělo jít ruku v ruce s rozumem. Stejně tak musela být propojena krása s dobrem a pravdou.

Výrazným klasicistním autorem je Moliére, který reprezentuje francouzskou scénu. Ve svých komediích, kterých napsal celkem 33, se zabývá negativními vlastnostmi lidí, např.: lakotou, přetvářkou či pokrytectvím, ale také postavením žen. Jeho díla byla v soudobé společnosti tak oblíbená, že narychlo sepsal pro versailleské divadelní slavnosti *„Princeznu z Elidy“*. Na týchž slavnostech byl uveden jeho *„Tartuffe“*, který zesměšňuje pokrytectví spojené s náboženstvím, a tak byla hra zakázána. I přes nezájem a jisté opovržení u šlechticů si však hru oblíbily nižší vrstvy a tajně ji přepisovaly.

V Itálii se velmi oblíbenou stala commedie dell´arte. Název, pocházející z italštiny, znamená v překladu komedie profesionálních herců. Původně byla postavena na pevně ustálených charakterech postav. Tyto postavy je možné rozdělit do tří skupin. První z nich je Vecchi, což jsou postarší pánové bránící mladým v lásce. Je běžné, že služebnictvo dělá takovýmto postavám menší i větší schválnosti. Vecchim mohl být buď Pantalone mluvící benátským dialektem nebo Il dottore, jež neustále poučuje. Druhou skupinou jsou postavy Innamorati, tedy mladí milenci. Už od první scény je na nich patrné, že k sobě patří, byť je často využito přísloví „protiklady se přitahují“. Přes různé peripetie a nepříjemnosti, které jim starší způsobují, skončí šťastně spolu. Ve většině her vystupují dva páry. Poslední skupinou jsou Zanni. Zanni jsou sluhové, které najal jeden z pánů. Těch existuje poměrně velké množství, například Brighella, Pulcinella či Arlecchino, který má být v podstatě králem jeviště. Ženským protějškem zanni je Fantesca nebo Servetta. Ta se stává pomocnou rukou mladým v jejich lásce a cestě za štěstím. Běžnou postavou byl také Il capitano – voják zveličující sebe a své

zásluhy, dále koktající Tartaglia, který se nevlastní vinou zamotá do nepříznivé situace.[10]

Klasické byly i náměty her a jejich umístění. Velmi ceněná je v tomto druhu komedie improvizace. Komedie dell'arte využívá poměrně bohaté kostýmy a masky, zapojuje tanec, hudbu, zpěv a často vtahuje do hry i publikum.

2.6 DRAMA V DOBĚ PREROMANTISMU A ROMANTISMU

V preromantickém Německu skupina Sturm und Drang upřednostňovala cit a svou vášeň vnášela i do divadelních her. J. W. Goethe a F. Schiller, kteří patří k nejznámějším představitelům tohoto hnutí, si velmi zakládali na lidovosti.

Myšlenka zdůraznit cit před rozumem se velmi líbila a na scénu nastoupil romantismus. Na divadelních prknech se tento směr projevil snahou o pestrost a svobodu. Romantičtí autoři chtěli být hlavně originální. Hry zobrazovaly lásku plnou vášně, dobrodružství často v exotickém prostředí a pocitem tajemna. Často zobrazovaným motivem byla i chvíle zklamání, rozčarování a podobné duševní stavy. Toto období výrazně změnilo vnitřní strukturu divadla. Na scénách se najednou objevili velké tragédie a prostor pro diváku fantazii se značně zvětšil. Z romantických dramatiků nelze nejmenovat například Viktora Huga, A. W. Schlegla či A. S. Puškina.

2.7 DRAMA A NÁRODNÍ OBROZENÍ

Divadelní umění si získávalo čím dál tím větší publikum. Velký zájem nepřehlédli ani autoři v českých zemích a tak v roce 1739 bylo v Praze založeno první opravdové kamenné divadlo V Kotcích. Jednalo se ovšem o divadlo zcela německé. První hra v českém jazyce se objevila roku 1771. Šlo o představení s názvem *„Kníže Honzyk"*. Hra ovšem sklidila pouze nelibost, jelikož herci byli původem Němci, kteří náš jazyk jen komolili a publikum, toužící po krásné češtině, je vypískalo.

[10] KRATOCHVÍL, Karel, PhDr., Csc. *Ze světa komedie Dell´ arte.* Panorama, 1987. Str. 81 - 152

Významným rokem pro český národ byl rok 1785, kdy Hraběcí Nosticovo divadlo začalo uvádět česky hraná dramata. Ke konci 18. století se dokonce začaly objevovat i původní české hry. Pro malý zájem diváků byla tato představení bohužel zrušena.

Ve stejném období byly české myšlenky prosazovány v divadle Bouda. Toto česky i německy hrající divadlo bylo založeno roku 1786. Jelikož jediným podstatným bodem při tvorbě byla nepřekonatelná touha být za každou cenu český, hry nebyly moc kvalitní. Pro velké finanční potíže byla Bouda po třech letech stržena a místo, které na Kobylím trhu zabírala, zůstalo prázdné.

V roce 1862 se české divadlo začalo striktně oddělovat od německého. Mohlo za to otevření Prozatímního divadla, kde se hrála pouze česká tvorba. Rázné odtržení od německého drama bylo zpočátku negativní vliv na kvalitu našich děl, nicméně během dvou let byl rozdíl zcela smazán, jelikož čeští autoři se začali hojně inspirovat velkými evropskými dramatiky. Důležitým krokem bylo položení základního kamene Národního divadla. K tomuto význačnému kroku došlo 16. května 1868. Při slavnostním aktu na kámen, který byl přivezen až z Řípu, poklepal František Palacký. Na umožnění stavby byla uspořádána sbírka mezi obyčejným lidem, ale výraznou částkou přispěla i šlechta, dokonce samotný František Josef I. Slavnostní otevření proběhlo 11. června 1881 Smetanovou operou Libuše. V polovině srpna toho samého roku došlo k neštěstí a divadlo vyhořelo. Velmi rychle se ovšem nashromáždili prostředky a v listopadu 1883 divadlo znovu otevřeli, opět operou *Libuše*. Stavba pražského Národního divadla byla výraznou inspirací a vedla k otevření Národního divadla v Brně a následně i v Plzni.

V této době se také době se umělci začali stále častěji zabývat otázkou, zda vůbec a v jaké míře je možné projevit národnostní uvědomování. Využity přitom samozřejmě měly být typicky české projevy, jako například lidové písně. Proto se objevila snaha vytvořit velkou operu, tzn. operu s velkým tragickým tématem, které pochopitelně muselo být české. Volání po takovém představení vyslyšel mimo jiné i Bedřich Smetana, který kromě již zmiňované *Libuše* napsal například *Prodanou nevěstu* nebo *Branibory v Čechách.*

Významnou osobností počátku 19. století byl bezesporu Josef Kajetán Tyl, autor mnoha různých her. Mimo jiné psal i hry se zpěvy, což je inscenace spojující mluvené slovy,

zpěv a tanec. [11] Jednou z nich i fraška se zpěvy *„Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka“*, která byla poprvé odehrána 21. prosince 1834 ve Stavovském divadle. Na tomto představení spolupracoval s Františkem Škroupem. *Fidlovačka* byla v roce 1930 přepracována režisérem Svatoplukem Innemannem jako komediální muzikál, dokonce šlo o jeden z prvních filmů se zvukem. K dobově úspěšným hrám Tyla patřily jeho báchorky, tj. pohádkové hry se zpěvy. Divácky nejúspěšnější byla báchorka *„Strakonický dudák aneb Hody divých žen“*, která je spjata s jihočeskou tematikou. Postavu dudáka si vybral zřejmě proto, že „*dudáci na Písecku, Volyňsku a Strakonicku byli považování v národním obrození nejen za pouhé hudebníky, ale též za projev národní svéráznosti, za důkaz svědčící o svébytnosti národa. ... Tyl při zpracování této látky vyšel z povídky Jakuba Malého.“*[12]

2.8 DIVADLO V OBDOBÍ REALISMU

V polovině 19. století se začal prosazovat realismus, který byl určitým způsobem vynucen i politicky. Francouzská revoluce otevřela lidem oči a ti již nechtěli na svět koukat s nějakými iluzemi. Díky obratu člověka k faktické a praktické stránce života byl podpořen i vývoj vědy a techniky.

Naturalismus, tedy „*literární vůdčí směr pozdního realismu usilující o nejvěrnější vystižení životní skutečnosti, a to i v nejodpudivějších detailech“*. [13] Ve hrách byly velmi často popisovány stinné stránky života. Některé scény z naturalistického divadla lze považovat až za kruté. Oproti tomu se objevily i scény naprosto poklidné. Nepřekonatelná snaha, aby divadlo bylo co nejvíce reálné, byla završena dokonce takovými věcmi, jako opravdu uvařenou polévku, jejíž vůně se line ze zákulisí, aby scéna kuchyně a v ní vařící hospodyňky byla dokonalá. V jedné z inscenací *„Měšťáci“*

[11] Kolektiv autorů. *Všeobecná encyklopedie Universum v počítačové verzi*, Odeon: Praha, 2001.

[12] CÍFKA, Stanislav a kol. *Literatura Divadlo.* Z edice Jihočeská vlastivěda. Jihočeské nakladatelství České Budějovice, 1984. Str. 74

[13] Kolektiv autorů. *Všeobecná encyklopedie Universum v počítačové verzi*, Odeon: Praha, 2001.

od Maxima Gorkého byl na roli kostelního zpěváka vybrán opravdový chrámový zpěvák. Naprostá soustředěnost na prožitek zničila zvláštní zákony divadla a v podstatě neumožnila produkovat dílo jako završené. Někteří se dokonce domnívají, že naturalistické divadlo v podstatě divadlem není, jelikož o to neusilovalo a nechtělo se jím stát. Dvacáté století využilo tezi naturalismu pro vytvoření antiteze stylizovaného divadla.

2.9 DIVADLO V NOVĚ VZNIKLÉM ČESKOSLOVENSKU

Vznik Československa divadlu moc nepřál. Zájem o toto umění výrazně pokles a až ve čtvrtině 20. století se úroveň a zájem začaly přibližovat stavu v okolní Evropě. V té době se téměř celé divadelní dění odehrávalo mimo hlavní centra, jakým byla Praha, Brno a Plzeň. Malá divadla, která byla velmi aktivní, rozvíjela avantgardní scény. Minulé století celkově nahrávalo různým novým směrům. Prvním z nich, který se projevil v divadle, byl impresionismus. V něm autorům nejde ani tak o zobrazovanou skutečnost, jako o náladu, kterou navodí. V dramatu se impresionismus projevil zejména výraznými lyrickými opisy a epizodními příběhy.

Na počátku 20. století se stávaly populárními hospody a restaurace s různými zpěváčky a šantány, například v Praze u Rozvařilů. V těchto podnicích se zpívaly různé balady a kuplety. Zrovna tak se začaly objevovat po francouzském vzoru kabarety, tedy *„malé scény s humoristickým, satirickým programem, šansony a skeče zejména politického a sociálněkritického obsahu … Program se skládá z hudebních, zpěvních, tanečních nebo scénických výstupů spojených průvodním slovem“*.[14] Nejznámějším kabaretem byla Červená sedma, vzniklá v roce 1909 z divadelních a literárních parodií, které pořádali studentské spolky. Oficiálně kabaret založil Jiří Červený, spolupracovali Lída Pírková, Rudolf Jílovský či také Eduard Bass. Zde byla také odehrána první česká revue „*Hledá se ročička“* a to roku 1918.[15] V tomto roce také začal v kabaretu působit profesionální

[14] Kolektiv autorů. *Všeobecná encyklopedie Universum v počítačové verzi*, Odeon: Praha, 2001.

[15] LEHÁR, Jan; STICH, Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku.* Nakladatelství Lidové noviny: Praha, 2008. Str. 485-486.

soubor. Pro nezájem publikace skončilo roku 1922 působení Červené sedmy. Na úspěch Červené sedmy se pokusil navázat dramaturg Milan Šotek (Moravské divadlo Olomouc), který využil kabaretní poetiku v představení *Nemravná píseň* (premiéra 16. 6. 2011).

Po první světové válce vynikl další kabaret, a to Revoluční scéna. Právě na jejích prknech byla odehrána první dramatizace Haškových *Osudů dobrého vojáka Švejka za světové války.* V Revoluční scéně působil jako ředitel E. A. Logen. Navíc se objevila i výrazná komická osobnost - Vlasta Burian, který v těchto kabaretech vystupoval, než si v roce 1925 založil své vlastní divadlo.

Jako jakýsi protiklad k těmto zábavním podnikům, které upřednostňovaly lidovou zábavu, tvořili pokusy o nová divadla, jež využívala mnohé avantgardní směry. Výraznou avantgardní scénou byla divadelní odnož Devětsilu. Osvobozené divadlo má počátky již v roce 1923, ale oficiálně spatřilo světlo světa až v roce 1925 či 1926. První hrou, která zde byla uvedena, byla *„Cirkus Dandin“,* což je zkomolené jméno Moliérovi hry *„Georges Dandin“*. Název divadla je inspirovaný knihou od Alexandra Tairova, ruského režiséra, kterého měl ředitel Jindřich Honzl ve velké oblibě. Na začátku bylo hlavním cílem divadla kritizovat společnost. Po Honzlovi se vedení ujal Jiří Frejka. Jeho jméno je s divadlem úzce spjato, stejně jako jména Jiřího Voskovce, Jana Wericha a Jaroslava Ježka. Tato trojice přivedla na prkna, jež znamenají svět, mnoho dnes již velmi známých písní – *„Ezop a Brabenec“, „Tmavomodrý svět“, „Nebe na zemi“* či *„Klobouk ve křoví“*. Dvojice V+W, jak bývají Voskovec s Werichem běžně označováni, tvořila autorské hry, které byly velmi oblíbené. Při jejich psaní se inspirovali groteskou, zejména Charlie Chaplinem, ale z důvodu nedostatečné pohybové průpravy byly hry založeny na slovní ekvilibristice, která se dá charakterizovat jako žonglování se slovy. Kritika, kterou ve svých hrách běžně přednášeli a předváděli publiku, byla jednoduchá, leč účinná. Zabývali se aktuálními tématy jako nezaměstnaností, politikou nebo lidskou hloupostí. První hru – *„Vest pocket revue“*, napsali již na střední škole pro své spolužáky. Od roku 1928 zapojili do hry i forbínu, tedy předscénu. Zde si improvizovaně povídali mezitím, kdy se za nimi připravovaly kulisy na další scénu.

16. září 1933 založil Emil František Burian levicově orientované divadlo „Déčko“. Divadlo bylo vždy pojmenováno písmenem „D“ a dvoumístným číslem momentálního roku. Vzhledem k začínající sezóně 1933/1934 bylo tedy na počátku svého působení označeno jako „D34“. Svým avantgardním přístupem se svým působením přiblížilo Osvobozenému divadlu a až do začátku druhé světové války patřilo mezi kvalitní a oblíbená česká divadla. Na prknech se hráli nejen původní hry, ale také klasiky jako „*Osudy dobrého vojáka Švejka“* a dokonce i divácky poměrně náročné hry typu „*Utrpení mladého Werthera“*. Okupace ale začala představení negativně ovlivňovat fašismem a v roce 1941 bylo divadlo uzavřeno. Svou činnosti „Déčko“ obnovilo hned následující sezónu po konci války, ovšem pod stínem špatných zkušeností z války a také vlivem komunismu nebyly už hry vybírány s takovou pečlivostí, což poznamenalo i oblibu divadla u obecenstva. Po odchodu E. F. Buriana v roce 1955 do důchodu převzalo divadlo svůj první název „D34“ a pod tímto názvem fungovalo až do velké rekonstrukce. S tou souviselo i přejmenování na „Archa“, jak je divadlo nazýváno od roku 1991.

Ke konci 20. let se začala objevovat sborová recitace literárního textu, která využívá jazzovou rytmiku. E. F. Burian, který se velmi zasloužil o rozvoj této recitace, zastával názor, že lidský hlas má charakter hudební nástroje a spojením hlasů vytvářel jakýsi orchestr. Na tomto principu zakládá roku 1927 skupinu s názvem *Voiceband*, což je zároveň pojem, kterým tento styl recitace pojmenoval. První veřejný koncert se konal 22. dubna 1927 a měl takový úspěch, že seskupení bylo nabídnuto vystupování na mezinárodním hudebním festivalu v Sieně s následovalo turné po evropských velkoměstech.[16] Do repertoáru patřily klasická díla od Karla Jaromíra Erbena, Karla Hynka Máchy, ale například i Edgara Allana Poea. Využití *Voiceband* v divadle umožňovaly nově se objevující směry jako poetismus či dadaismus

Podstatnou scénou této doby je i divadlo Semafor, které se uvedlo 30. 10. 1959 hrou *„Člověk z půdy“*. Název divadla je složen ze slov SEdm MAlých FOrem. Tím chtěli zakladatelé seskupení kolem Jiřího Šlitra a Jiřího Suchého naznačit, že chtějí spojit divadlo s tancem, zpěvem, poezií, výtvarným uměním, filmem a také s loutkami. Toto zaměření ale mělo nepřiměřeně vysoké požadavky, a tak byly nároky snižovány. Po

[16] RAUCHOVÁ, Jitka. S*poutané divadlo – Jindřich Honzl, Jiří Frejka a Emil František Burian v systému kulturní politiky (1945-1959).* Společnost pro kulturní dějiny, o. s. 2011. Str. 15

smrti Suchého se Šlitr spojil s Ferdinandem Havlíkem, s nímž představil nejhranější kus divadla – *„Kytici“*. Jednou z velmi vydařených her bylo i představení *„Zuzana je sama doma“*, ve kterém je využit proslov Miroslava Horníčka. Podstatnou roli v *Zuzaně*... hráli písničky, které jsou zdivadelněny. Tyto písně *„měly chytré, nesentimentální, morgensternovsky hravé texty, ve kterých nešlo ani tak o kočku, žlůvy, malé blbé psíčky a sežehnuté lokny, jako ... o lidské vztahy. Měly rytmické, chytlavé melodie, které předjímaly přicházející proudy světové populární hudby a přidávaly k nim něco specificky českého. ... Písničky S+Š se staly rodným jazykem, „mateřštinou“ celé mladé generace. To, co věděla, cítila anebo jen tušila, dokázali Suchý se Šlitrem zformulovat písní.“*[17] Následovalo několik dalších představení se Zuzanou – *Zuzana je zase sama doma* či *Zuzana se vrací.* Nová autorská dvojice nastupuje roku 1967, je jí Jiří Grossmann a Miloslav Šimek. Ti mají sice poněkud jiný humor, ale i tak jsou jejich představení oblíbená, zejména *„Návštěvní dny“*. Suchý se ovšem divadlu nevyhýbá, jeho novou partnerkou se stává zpěvačka Jitka Molavcová, se kterou v podstatě jen vylepšuje nápady, jež měl se Šlitrem. Paradoxně se nejvíce sehráli při adaptaci broadwayského muzikálu *Každý má svého Leona*. Bylo to poprvé, kdy Jiří Suchý hrál v představení, jež nenapsal.[18] Do roku 1990 se divadlem prostřídala ještě celá řada známých osobností. Poté ovšem nastaly mezi herci velké rozpory a mnoho jich divadlo opustilo. V současné době divadlo využívá zejména díla dvojice Suchý – Šlitr.

[17] KOLÁŘ, Jan. *Jak to bylo v Semaforu.* Scéna, 1991. Str.11-12

[18] KOLÁŘ, Jan. *Jak to bylo v Semaforu.* Scéna, 1991. Str. 90.

3 SOUČASNÉ DIVADLO

V současné době se divadlo člení na jevištní a nejevištní formu. V případě formy nejevištní se jedná o rozhlasovou či televizní hru, film a video. Někdy se tyto nejevištní projevy za divadlo nepovažují a jsou označovány jako scénické umění. Jevištní forma má mnohem více podob. Jednou z jejích nejoblíbenějších je činohra. Poměrně specifický okruh diváků má hudební divadlo, pod které spadá opereta, opera, zpěvohra či hra se zpěvy. Nejpopulárnější z hudebního divadla je muzikál, kterým se proslavilo zejména pražské divadlo *Broadway*. Stejně tak pohybové divadlo, k němuž se řadí balet, pantomima a tanec, nepatří k nejpopulárnějším. Loutkohra, ke které se někdy řadí i černé a stínové divadlo, je určena většinou malým divákům, ovšem nemusí to být pravidlem.

Moderní formou divadla je koncept FFT, tedy Fast food theatru. Tato forma dramatu pochází anglosaského prostředí. Nejdůležitější pro tento typ divadla je hlavně nápad, ke kterému je poté sehrána krátká scénka s jednoduchou, leč velmi vtipnou pointou, která je lehce stravitelná i pro děti. Během představení je odehráno několik takovýchto scének, které mohou, ale nemusí být vzájemně propojeny. Primárně byl fenomén FFT tvořený pro dospělé. Například pražské Divadlo v Dlouhé představilo v dubnu 2011 na svých prknech divadelní fast food s názvem *„Souborné dílo Williama Shakespeara ve 120 minutách“* od Jesseho Borgesona, Adama Longa a Daniela Singera. Během pouhých dvou hodin sehrají Jan Vondráček, Miroslav Táborský a Martin Matějka všech 37 her a 154 sonetů slavného renesančního dramatika. Tato hra z roku 1987 sklízí úspěch po celé Evropě a krátce po vypsání programu bylo její pražské představení beznadějně vyprodané. Ale dnes už existuje i forma pro děti. Tato představení využívají princip dětské hry, ale nesnaží se poučovat či vychovávat, což je jinak pro dětské inscenace typické.

Z tohoto důvodu někteří rodiče fast-foodová divadla zakazují svým dětem. Ale zakázané ovoce chutná nejlépe, a tak jen více podporují touhu a oblibu po tomto stylu představení.

4 KULT KAŠPÁRKA

4.1 HISTORIE POSTAVY KAŠPÁRKA

Jednou z nejoblíbenějších dětských postaviček v českých – a nejen českých – loutkových představení je bezesporu Kašpárek. Přesný původ této populární loutky není znám. Jedna z teorií počátku o Kašpárka pojednává o spojení italského Harlekýna z komedie dell´arte a německého Hanswursta. Jiná tvrdí, že se zrodil čistě z postavy Harlekýna, který může být historicky propojen se šašky ze středověku. Další uvádí původ postavičky v rakouské Vídni, a to zejména díky komikovi Larochovi, přezdívaném Kasperl. Ten své osobité zobrazení Kašpárka, respektive tehdy ještě Kasperla, šířil na venkov při cestování s kočovnými společnostmi a tím získával postavičce oblibu. Do konce 19. století existoval dokonce názor, že jde o jakéhosi následovníka biblického Kašpara. „*V každé divadelní kultuře se nachází typ komické postavy s charakterem obdobným Kašpárkovi. Ve starém Řecku jím byl Maccus, v Rusku Petruška, v Anglii Punch, ve Francii Guignol (čteme „giňol“) a Pulcinella, v Indii Vidušaka, turecký Karagöz, atd.“*[19]Ne všichni Kašpárkovi kolegové jsou mu podobní i typově. Někteří jsou nejen nesympatičtí, ale až bezcharakterní, hrubí a také nevzhlední.

První loutkové kočovné společnosti u nás se objevovaly v době baroky. Jezdily po různých místech na venkově a snažili se oslovit tamější publikum a pomocí představení jej informovat o soudobém dění. I přes velké finanční problémy, které loutkové společnosti běžně doprovázely, se některé z nich udržely velmi dlouho a staly se základem pro moderní českou loutkohru. Důležitým autorem tohoto období je Matěj Kopecký a jeho *„Kašpárek“*. Kopecký se divadlu věnoval původně pouze zájmově. Živit se touto činností rozhodl v roce 1819. Své hry, jejímiž představiteli byli krom Kašpárka často Faust a český Honza, uváděl výhradně česky. Proto bývá nazýván

[19] GLETTOVÁ, Veronika. *Proměny podoby loutky – Kašpárek (bakalářská práce na Masarykově univerzitě, Filozofická fakulta)*. Brno, 2010. Str. 28

„patriarchou českého loutkářství“. Na jeho tvorbu navázali tři jeho synové – Antonín, Josef a Václav, ale také kupříkladu Jiří Trnka.

V českých hrách se ovšem nejdříve objevovala postava Pimprleho či také Pimprdleho. Tento komický hrdina byl natolik neodmyslitelnou součástí loutkového divadla, až se začalo používat názvu pimprlové divadlo. Tato malá, zarostlá figurka ve strakatém oblečku, byla velmi vychytralá a jejím hlavním úkolem bylo obveselovat. S postupem času jsou u něj stále více potlačovány negativní vlastnosti. Přibližně v polovině 19. století začal přerod Primprleho v Kašpárka. Zdrobnělé jméno zřejmě jako jeden z prvních použil Matěj Kopecký a to jako součást proměny starého muže Kašpara v mladého, aktivního chlapce. Důvodem k tomuto omlazení byla zřejmě větší sympatizace diváků k postavičce. Charakter se však nezměnil – šlo o bystrého a aktivního chlapce, který pomáhá vychovávat. Běžné bylo ukazování jeho záliby v jídle a pití. Neznamená to však, že by neměl žádné negativní vlastnosti. Někdy jej autoři popisují jako „*bezcharakterního, zbabělého, líného, materialisticky založeného podlého tvora, sobeckého ukrutníka, okradače mrtvol a úplatkáře“*.[20] Nikdy nemá všechny tyto negativní vlastnosti najednou, vždy jen jednu vybranou, která je zesílena, aby se děti poučily. Původně vystupoval Kašpárek jako ne zcela podstatná součást hry. Často se objevoval pouze jako jakýsi předskokan či přidavač, ale s rostoucí oblibou si časem získal místo v hlavním představení. Povolání měl nestálé, ale mnohdy jej loutkař zaměstnal jako sluhu. Co se oblečení týče, i to převzal Kašpárek ze středověkého kostýmu šaška, ale na rozdíl od svých kolegů nebyl upravován národními znaky, nebyl tedy ovlivněn momentální vládou či režimem.

V podstatě není definováno, zda byl ženatý, svobodný, bezdětný či otcem. Existuje jen nepatrná zmínka o Kašpárkově družce Kalupince, která k němu ovšem v 80. letech 18. století neodmyslitelně patřila. Její jméno je odvozeno od francouzského slova galop či kalup, tedy spěch nebo shon. Logicky odvozeno jde o ukvapeně jednající ženu, údajně také velmi žárlivou. Občas vystupuje jako jeho kamarádka, jindy jako milenka, dokonce i jako žena, po které Kašpárek marně touží, jelikož její srdce patří jiné. Výjimečně se objevuje Kašpárek jako Kalupin otec či naopak jako její syn.

[20] GLETTOVÁ, Veronika. *Proměny podoby loutky – Kašpárek (bakalářská práce na Masarykově univerzitě, Filozofická fakulta)*. Brno, 2010. Str. 44

Hry, v nichž Kašpárek vystupuje, mívají naprosto jednoduchou zápletku a i děti občas předem ví, jak skončí, ale ani přesto neztrácejí své kouzlo. I dnes se dají za pár korun zakoupit sešity s prakticky původními scénáři o dřevěné loutce s červeným oděvem a rolničkami na čepici. Na výběr je třeba *„Kašpárek u Ježibaby“, „Kašpárek hledá princeznu“* nebo *„Kašpárek a zloděj“*.

Jedním z hlavních autorů Kašpárka v minulém století je Jan Malík. Většinu svého života věnoval loutkovému divadlu a to v pozici herce i režiséra. V letech 1946 – 1949 působil jako pomocný dramaturg v divadle Spejbla a Hurvínka. Krom čistě dětských her, jako např.: *„Kašpárkovo srdíčko“* či *„Kašpárkova koleda“*, přiřkl svými hrami dřevěné loutce i pojem „revoluční Kašpárek“ a to zejména díky hrám pro divadlo Josefa Skupy jako je „*Kašpárek pochovává Rakousko-Uhersko“*.

Pro velkou oblibu veselé postavičky se v dnešní době hrají nejen starší hry, byť lehce upravené, tak samozřejmě vznikají i nové. Jednou z takových je například „Kašpárek a zelená příšera“ od Martina Hassmana s námětem Štěpánky Žárové. Na ztvárnění představení se podíleli studenti Vysoké školy chemicko-technické v Praze. Vyrobili prakticky celé loutkové divadlo, kulisy, oponu a dokonce i speciální pyrotechniku, která představení doprovází. Tuto hru pak věnovali svému profesorovi RNDr. Milanu Kodíčkovi, CSc.

4.2 KAŠPÁREK V ROHLÍKU

V jednom z pojetí vystupuje Kašpárek v pečivu. Není známo, zda chtěně či nechtěně se schoval v rohlíku a účinkující herci po něm celé představení pátrají, až jej konečně – pár minut před koncem – naleznou. Aby toho nebylo málo, ti samí tvůrci Kašpárka v druhém pokračování pohřbili. I přes lehce morbidní téma to ale rozhodně není důvod k pláči. Představení naopak provází od začátku do konce dětský smích. Tento kult z jihočeské metropole se zrodil v hlavě kolínskému režisérovi Davidu Dvořákovi.

Vše začalo určitou nespokojeností s nabízenými písničkami pro děti. David Dvořák, toužící své děti pobavit a vychovávat také pomocí dětských songů, nemohl najít nic, co by mu vyhovovalo, a tak začal tvořit své vlastní dílo. Nakonec ovšem nezůstalo jen u

písní. Za nejvhodnější zvolil koncept fast food theatru a přivedl na svět svého Kašpárka. Tehdy se psal rok 2007. Premiéra prvního představení byla odehrána v březnu a již v prosinci stejného roku vyšlo první „cédéčko“ bejbypanku, obsahující krom písní z hry také určité bonusy. Ve snaze co největšího rozšíření povědomí o kapele byly k cd přibaleny i samolepky, komiksy a také noty a texty písní. Marketingový tah to byl opravdu skvělý. V únoru následujícího roku byl pražský palác Akropolis, kde se konal křest kompaktního disku, beznadějně vyprodán. V dubnu už čekala protagonisty první šňůra po koncertech základních škol. Jelikož seskupení sklízelo jeden úspěch za druhým, rozhodli se tvůrci Kašpárka ještě trochu vylepšit. Do konceptu FFT ovšem nelze zasadit jen tak něco. Jako vhodný se zdál velký stan, který nenabízí jen pódium pro herce, ale také postele na válení pro malé diváky, bar pro jejich rodiče a velkou trampolínu pro věčné neposedy.

Kašpárkova skupina má velké množství spřízněných kapel a také vlastního DJ. Toho představuje Mardoša z kapely Tata Bojs a vystupuje pod více než vhodnou přezdívku DJ Kaspaarek. Díky těmto kontaktům byl Kašpárkův bejbypank dokonale připraven na všemožné festivaly pořádané v Česku. Proto se objevil mimo jiné na Rock for people, České hrady.cz nebo Smíchoff Summer Praha. Tím bylo povědomí o Kašpárkovi definitivně rozšířeno. Všichni chtěli, aby je Kašpárek přijel navštívit. Ale nejen na festivaly a do škol, vítán byl i v televizi a samozřejmě v rádiu. Objevil se například ve Snídani s Novou, Dobrém ránu, ale také v charitativním pořadu Pomozte dětem.

Veškerá divadelní představení i koncerty, které čekaly Kašpárkovy protagonisty po prázdninách, byly absolutně vyprodané a diváci všeho věku odcházeli vždy spokojení. David Dvořák, režisér a scénárista, se rozhodl, že diváci si zaslouží víc, a tak v červenci roku 2009 bylo pokřtěno druhé cd s podtitulem *„Kašpárek na vždy“*. Na něm je možné krom stálých interpretů slyšet i hvězdné hosty. Jmenuji kupříkladu Lenku Dusilovou, Gypsi.cz či Tonyu Graves. Tím, že novinka se objevila na začátku léta, měla skupina něco nového na nadcházející letní festivaly. Před Vánocemi 2009 obdaroval Kašpárek své fanoušky ještě singlem *„Ježíšku, panáčkuj“*. V únoru roku 2012 vyšlo třetí cd s názvem *„Ten Halywůd“*. Písně na něm jsou o snech, které má snad každý, ať jsou velké či malé – jak sny, tak snující. První song z tohoto cd *„Děti s kufříky“* byla jako lákadlo zadarmo ke stažení od 28. 1. 2012.

Kašpárek se stal až neuvěřitelně oblíbeným, a tak se zrodila nová subkultura – bejbypank. Podle některých ale bejbypank vznikl nejprve v Japonsku, což ovšem nelze ani dokázat ani vyvrátit. Postupem doby už nechtěli být fanoušci tohoto směru jako jedni z mnoha, chtěli být na první pohled identifikováni jako jeho posluchači. Mezi znaky příznivce tohoto hnutí patří zejména barevné číro, což je vlastně molitanová čepice s ostny trčícími do všech směrů. Tvar této čepice není přesně definován, záleží vždy jen na fantazii a schopnosti. Běžnou výbavou bejbypankera je také triko s potiskem kašpárka a pruhované legíny. I režisér David Dvořák řekl: „*Snažíme se pro ně navodit punkovou atmosféru, kde můžou cokoliv, kromě toho být na sebe zlí"*. Velmi oblíbené u dětí jsou samozřejmě i placky s nápisem „Bejbypank is not deaf!", připadají si díky nim „drsněji".

Od prvního představení Kašpárka se kapela značně rozrostla. Dnes se v ní v různých sestavách objevují tato jména: Radek Banga (*Gipsy.cz*), Milan Cais (*Tatabojs*), Karolína Dytrtová (*Miou Miou*), Lenka Dusilová, Tonya Graves (Monkey Business), Jan Hönnig, Jiří Hradil (*Tata Bojs, Lesní zvěř*), David Koller, Dominik Linka, Michal Mareda (*Vypsaná fixa*), Jiří Müller, Filip Nebřenský, Ondřej Pečenka (*Folk3mail*), Denisa Posekaná, Jarda Svoboda (*Traband*), Lucie Škodová, Jiří Šponar, Blanka Šrůmová (*Tichá dohoda*) a také Jana Vanýsková.

Postavu Kašpárka jako takového představuje Pavel Kružík, v alternaci pak Tomáš Jeřábek. Z logiky věci by člověk předpokládal, že bude mít hlavní váhu a slovo. Ve skutečnosti je pouze doplňkovou postavičkou, která sdružuje příznivce show. Na začátku a na konci představení vybízí děti k lehkým nepravostem a během vystoupení kapely je baví svým případným tancem. Ač téměř každé jeho slovo ukazuje sebestřednost této postavičky, ve skutečnosti se k okolí chová velmi přátelsky a vstřícně. Oblečen je Kašpárek do černobíle kostkovaného kompletu, který má na prsou znak bývalé ČSSR. Na hlavě má červenobílou trojcípou čepici, a aby působil pro starší diváky jako „frajer", nosí během celého roku černé, neprůhledné sluneční brýle.

První představení *Kašpárka* mělo premiéru 24. 3. 2007. Scénář Davida Dvořáka si po dramaturgické stránce vzal na starost Zdeněk Jecelín a produkci zajistila Bára Lišková. Matěj Němeček vymyslel, respektive poskládal kostýmy pro všech šest účinkujících z převleků, jež mu nabídla divadelní kostymérna. Tak jsou oděvy herců složeny ze všech možných rolí, v čemž je ukrytá určitá poetika – vždyť i charaktery jejich postav

jsou poskládány z několika různorodých částí. Vystupujícími jmenovitě jsou Jan Hönig, Dominik Linka, Denisa Posekaná, Lucie Škodová, Jiří Šponar a Marie Štípková. V pouhých 55 minutách se diváci dozvědí informaci o několika otázkách, které jsou pro děti, puberťáky a nakonec i pro dospělé důležité. Někdy dokonce velmi důležité.

Kašpárek navždy, což je podtitul druhého volného pokračování, spatřil světlo světa oficiálně 20. 3. 2009. K původnímu složení přibyla Ewa Renata Kociemska, která řídí představení dlouhé rovnou hodinu. Ansámbl se rozrostl ještě o Petra Hubíka a Terezu Peterkovou. Naopak už diváci v tomto díle neuvidí vystupovat Marii Štípkovou.

Kašpárkovo kabaret, který byl psán „na tělo" Otáčivému hledišti v Českém Krumlově, má hvězdné hosty jako je Radek Banga z kapely *Gipsy.cz*, Milan Cais z *Tatabojs*, Jan Kalina ze skupiny *100 zvířat* nebo také Michael Mareda z *Vypsané fixy*. S režií tentokrát Davidu Dvořákovi pomáhal Zdeněk Jecelín. Štáb posílil ještě o Editu Kurkovou, která pomáhala Matěji Němečkovi s kostýmy. Starostí o scénu byl pověřen Milan Cais a pohybová stránka byla svěřena Lence Vágnerové. Od 19. 6. 2010, kdy byl *Kašpárek* na točně uveden poprvé, se na českokrumlovské zámecké zahradě vystřídalo krom již známých tváří i mnoho nových umělců v různých rolích a sklízeli obrovský potlesk a uznání.

5 PŘEDSTAVENÍ

5.1 KAŠPÁREK V ROHLÍKU

Na oficiálních webových stránkách Jihočeského divadla je k prvnímu dílu *„Kašpárek v rohlíku“* připsáno *„Ministerstvo hovadin varuje: Kabaret není jedlý pro suchary, učitele se špičatými nosy a Boženu Němcovou!“*.

Diváci jsou na místech, herci připraveni, představení začíná, ale Kašpárek stále nikde. Jenže není možné nechat posluchače čekat dlouho. Pro ukrácení dlouhé chvíle Kašpárkovi pomocníci přehrávají krátké scénky, které je zrovna napadnou.

Třeba Soňa v podání Lucie Škodové vypráví, jak nemohla spát a když už konečně ano, co se jí zdálo. Denisa Posekaná představující Olinu zase popisuje svůj sen být krásná jako panenka Barbie a mít svého Kena. Dominik Linka všem poví o velkém strachu z lesa – vždyť je tam tolik nebezpečí. Velký úspěch také sklidí touha Jana Höniga stát se popelářem. Rodiče mu tím sice vyhrožují, ale nechápou, že pro něj je to něco skvělého. Rodiče ovšem nechápou spoustu dětských myšlenek.

Na celém představení je báječné, že herci využijí jen velmi malé množství rekvizit, ale dokážou z nich vytěžit maximum. Doplňující podstatné věci mají nakreslené na lepence a dokonale si s nimi vyhrají.

Děti, které se těší hlavně na Kašpárka, jsou s každou další scénkou a písničkou sice pobaveny, ale i tak očekávají kouzelnou postavičku v čepici s rolničkami. Ale nemusí se bát, nakonec se svého oblíbence dočkají. Kašpárek se totiž celou dobu schovával – v rohlíku. Závěrečné úklony si ale ujít nenechal, a tak děti vesele tleskají a tleskají.

5.2 KAŠPÁREK V ROHLÍKU 2 – KAŠPÁREK NA VŽDY

„Podtitul Kašpárek na vždy by se dal přeložit i jako „Kašpárek je mrtev, ať žije Kašpárek“. “[21]

Druhá hra je od začátku pokryta černou barvou a smutkem. Jak by také ne. Vždyť Kašpárek zemřel. *„Drahé pozůstalé děti,“* začíná vždy Jiří Šponar, ale smutek mu nedovolí větu dokončit. Vždyť říci, že umřel někdo nám blízký, navíc někdo natolik významný jako Kašpárek, to není nic jednoduchého. Spoluprací všech účinkujících se diváci tragické sdělení dozví. A aby diváci měli veškeré informace, začne Denisa Posekaná, hrající Olinu, popisovat Kašpárkův život od samého počátku – od počátku Vesmíru. Po vývoji hvězd se začne v jednom bříšku vyvíjet malý Kašpárek a už od první doby, kdy přijde na svět, je oblíbený a má spoustu kamarádů. A proto toho všichni tak litují a jsou od hlavy k patě v černé. Pro jistotu, že by se tak nestalo, je provedena důkladná kontrola – dokonce i spodního prádla. Jenže, po chvíli už mají černé všichni dost. Je to sice hezká barva, ale bílá také není špatná.

Když už se dokázali zbavit černé barvy, možná že trochu smíchu také neuškodí, a tak si dívčí část sboru udělá hezký večer u televize. V reklamním spotu je zaujme kouzelná krabice natolik, že se rozhodnou ji objednat. S velkým napětím ji otevřou a uvnitř najdou zvon na odpad. Když nevědí, co s ním, snaží se ho vrátit, ale místo toho se jim zvon jen množí a množí. Dlouho přemýšlejí, dělat dál. A že vymyslí opravdu mnoho zajímavých věcí. Spojí je ve švihadlo, vytvoří sluchátka, telefon či také různá zvířátka. Ta sklidí velký úspěch. Vždyť kdo by neměl rád zvířátka. Fakt, že zvířátka nejsou vždy milá, ale ukážou představitelé také. Po všelijakých zábavných scénkách a také písničkách si aktéři vzpomenou, proč se vlastně sešli. Shodnou se, že je nejvyšší čas pietní akt dokončit, ale při poslední smuteční písni se objeví nečekaný host. Ano, Kašpárek. On žije! Herci rychle odhodí smuteční oděv, navlečou zábavné oblečení a pustí se do toho, co jim jde nejlépe, tedy do hraní. A že jim to s Kašpárkem jde. To dokazuje i fakt, že nemine představení, kdy by pro neustávající potlesk nepřidávali.

[21] www.jihoceskedivadlo.cz/loutkohra, 25. 4. 2012

Během hry jsou využity překvapivé rekvizity. Je například neuvěřitelné, co lze dělat s velkými bílými balónky. Lze si s nimi samozřejmě pinkat, ale také je možné z nich postavit sněhuláka nebo na ně projektorem promítat všemožné obrázky. Stejně nápaditě byly využity i již zmíněné zvony na odpad. Při písničce o zvířátkách a jejich nectnostech zapojí do hry i diváky – omotají je i sebe provázkem, který má představovat pavoučí síť. Vtipně je využita i dřevěná tahací myška, která hraje při pohybu na buben. Myšák má představovat hlavního bubeníka, jež to umí opravdu hodně „rozjet".

Právě díky těmto a jiným věcem sklízí toto představení úspěch již od své premiéry před dvěma lety. Rodiče, kteří děti doprovází, si představení užijí stejně jako jejich ratolesti. Když je navíc některé dítě hlasitější, jeho komentáře vystupňují absurditu a veselost scénky a malí i velcí diváci se mohou smíchy potrhat.

Navíc je výhodou druhého představení, že jej můžete vidět několikrát, a přesto bude pokaždé jiné. Umělci, kteří na druhém pokračování hry – a také cd – spolupracovali, totiž dle svých možností na inscenaci hostují a zapojují se do scének, často improvizačně, čímž překvapí nejen ostatní herce, ale i sami sebe.

6 ROZHOVOR S REŽISÉREM DAVIDEM DVOŘÁKEM

Svým způsobem nenápadný obyvatel Kolína, trojnásobný otec Elišky, Amálky a Tobiáše, manžel, herec, režisér a dramaturg. To vše a ještě mnohem více je David Dvořák, kterému děti i rodiče vděčí za zrození Kašpárka v rohlíku. Jaké jsou jeho názory na svět divadla a také na věci, které stojí mimo prkna, jež znamenají svět?

- Co je podle Vás fast food theater?

„Rychloobčerstvovací forma představení. Nápady jsou nadřazeny dramaturgii, příznivci je s chutí konzumují, odpůrci je zakazují jako nezdravé a chodí raději do národních divadelních jídelen.“

- Kdy a proč Vás poprvé napadlo zpracovat klasické téma Kašpárka tímto způsobem?

„S narozením mých dětí. Pro nedostatek normálních písniček jsme si je sami vymýšleli, hlavně v autě a zpívali. Když Lenka čekala Tobiáše, oslovovali jsme ho směrem do břicha Kašpárku. Pak jsem dostal nabídku udělat v Jihočeském divadle ČB představení pro děti a dokonáno bylo.“

- Proč je Kašpárek zrovna v rohlíku?

„Párek v rohlíku a Kašpárek v rohlíku jsou si zvukově velmi blízko. Význam a souvislosti k názvu se domyslely později. Základem byl tedy zvuk. A tady odkrývám pravou mělčinu Fast food teatru, který vlastně vznikl jen proto, že jsme vymysleli spojení Kašpárek v rohlíku. A to vzniklo jen proto, že představení se nějak musí jmenovat v divadelním programu. Proč se tisknou divadelní programy, to nevím.“

- Máte v některém z Kašpárků část, na kterou jste obzvláště pyšný? A existuje třeba i taková, kterou byste naopak radši vyškrtl?

„Nejradši mám postavičky. Jsou to vypreparované děti z dospělých herců. Komixově přímo. Figurky jsou navíc vybráni tak, aby se na ně dalo dívat, což se o většině českých herců úplně nedá říct. V rámci autorského egoismu smíchaného s osobní ješitností považuji škrtání za zbytečné.“

- Co Vám činilo při vymýšlení a zkoušení Kašpárka největší problém?

„Zbavovat se nápadů. Ty jsme ale uložili do databanky nepoužitých nápadů a tam čekají v trezoru na svoji chvíli.“

- Jaký je to pocit, když víte, že se z Vaší hry stal fenomén?

„Já jsem se z takových věcí nikdy v noci neodkopával. Je to asi tím, že se nepovažuju za divadelníka. Mám divadlo rád jen v souvislosti s partičkou, která na něm dělá a tématem, které se zpracovává. Jsem rád, že se to líbí, ale zrovna tak mám radost, že nám kvete meruňkový sad, který jsme vysadily za stodolou.“

- Přemýšlel jste i o třetím pokračování?

„Je to nekonečné téma. Děláme komix a ten má své hrdiny a nekonečně pokračování. Každý koncert je jiný, kdykoliv se dá dokonce cokoliv přidat, rozdělit, odebrat. Je to skládací. Teď například dokončujeme pořad Nevíchovného koncertu (s měkkým po v), pro který jsme vytvořili Kašpárkovo Béčko. Je to tým ještě větších outsaiderů než jsou outsaideři z Áčka. Nezapomínejme, že Kašpárek v rohlíku je pouze jeden produkt, jedna noha hnutí Bejbypank, které chystá celou řadu projektů z různých oborů. Za třetí díl považuju ale šou na Krumlovské Točně.“

- Co říkají Vaše děti na Vaši tvorbu?

„Moje děti na koncertech zpívají a občas přijdou s otázkou, jestli by mohli nejet, protože třebas zrovna stavějí bunkr. Mám radost, že se taky neodkopávají a občas jdou raději na plavecký trénink.“

- Inspirovalo Vás některé z Vašich dětí k něčemu z Kašpárka? Kde jste bral inspiraci ke hrám nejvíce?

„Samozřejmě ano. Vše je odkoukané a následně zapsané. Je to kombinace zážitků z dětství mých dětí, z dětství mého, z dětství všech aktérů, co se na Kašpárkovi podílí a naší současné dětskosti a dospělé infantility. „

- Jaká byla spolupráce s herci? Dělalo Vám vzhledem k vtipným tématům a písním problém dostat se dál přes nespočetné záchvaty smíchu?

„Bylo to vlastně soužití, radost, krása, žádné trápení, jak si na to v českém divadle potrpí. Režijní postupy, komplikovaní herci, umělecké ponořování. Nevím proč bych proč bych měl taky pracovat někde a trápit se. To bych radši jel domů a griloval maso. Smáli jsme se nebo šli na plovárnu. Normálka.“

- Připadá Vám Kašpárek vtipný i přesto, že ho již znáte nazpaměť nebo je natolik ohraný, že se už jen pousmějete?

„Tím, že je pokaždé jiný, tak se míň omrzuje. Když mám pocit, že už ho mám dost, tak na něj nějaký čas nejdu a vytvořím si těšení.“

- Posloucháte bejbypank ve svém volném čase?

„Někdy v autě. Jinak nejraději na koncertech.“

- Kterou filmovou pohádku máte nejradši? A která Vás naopak „rozčiluje“?

„Jéééé, těch oblíbených je. Honza málem Králem, Obušku z pytle ven, Ronja, dcera loupežníka, Řada nešťastných příhod, Petr Pan, Hook, Hvězdný prach, Pyšná princezna, Princezna se zlatou hvězdou. Rozčilujou mě vlastně všechny nové. Zdá se mi, že je neumí nikdo natočit.“

- Je Kašpárek Vaše nejoblíbenější pohádková postavička?

„Kašpárek České republiky je můj kamarád, tak by bylo velmi neobjektivní říci, že ano. Takže objektivně: Ano.“

- Co rád děláte ve Vašem volném čase?

„Teď například sháním pouliční veřejnou lampu do sadu. Láká mě totiž myšlenka přijít domů a udělat scénu, že mi někdo opět nechal svítit v sadu.“

David Dvořák si nebyl vždy naprosto jistý, že je vhodné pouštět se do druhého dílu Kašpárku v rohlíku. Přes veškerý strach si ale říkal, že když mohou mít úspěch pokračování kdejakých filmů z Hollywoodu, proč by jej nemohl mít Kašpárek z jihočeské metropole. Někteří režiséra odsuzují, že si dovolil Kašpárka pohřbít, on se ale brání: „*Však oni „piškoti“ moc dobře vědí, že v rakvi Kašpárek není. Proto je celé představení o to víc zajímá, co v ní teda vlastně je.“* (Radek Dvořák, www.jihoceskedivadlo.cz) Vzhledem k tomu, jaký měl první díl úspěch, nebylo těžké sehnat více hvězdných hostů. A kdyby se přece jen někomu pozvání nelíbilo, je to vlastně jen jeho problém, jelikož „*Kašpárek v rohlíku je díky prvnímu dílu magické slůvko. Všechno mu projde. Tak byl prostě zase drzej…“* (Radek Dvořák, www.jihoceskedivadlo.cz)

Kromě Kašpárka napsal námět a režíroval i dětské divadlo *„Obr! Brrr…“*. Coby herce je možné jej vidět v představení *„Čas bolesti“, „Edith Piaf – Vrabčák z předměstí“* či *„Jak to bylo s Růženkou“*.

7 PÍSNIČKY

Vzhledem k tomu, že písničky jsou psané primárně pro předškolní a mladší školní věk, nelze v nich očekávat striktně spisovnou češtinu. Ba naopak je v nich dán prostor hovorové mluvě, která dětem vyhovuje a kterou také dobře znají. Samozřejmostí je pravidelný verš a rým, který jednak odpovídá melodiím písní a jednak se dobře pamatuje i malým posluchačům.

Témata písniček většinou zobrazují svět, který je pro malé děti buď zajímavý, nebo důležitý. Proto nechybí písnička o panence Barbie a jejím Kenovi, touze projet se s popeláři na jejich voze a také o sladkostech či strachu z lesa. Z tohoto spektra se poněkud vyjímá například song o hollywoodské hvězdě Angeline Jolie. Slova v ní obsažená jistě zaujmou starší školáky, ale předškolákům toho mnoho neřeknou. Naopak pro nejmenší děti je určena píseň *„Čůrej“,* která perfektně vystihuje neustálé dotazy dospělých, zda se jejich ratolesti nechce na malou.

7.1 DEBUTOVÉ ALBUM

Písničky na prvním cd Kašpárka v rohlíku jsou v jednotném stylu, snad proto že všechny texty napsal Ondřej Pečenka a David Dvořák. Občas ale pomohl například Jiří Šponar či Jiří Müller. Nejde ovšem vždy jen o originální melodie, například *Želvy* jsou vlastně upravené *Pretty Fly* americké kapely Offspring.

U dětí je velmi oblíbený S*trejda Jára*, v němž rodiče vyhrožují dětem, že kdo se neučí, stane se „jen“ popelářem. Určitým problém u této hrozby je fakt, že pro některé potomky je popelářské auto velkým lákadlem. Vždyť jde o velký oranžový vůz, který má zdvižné zařízení, stupátko a blikající světlo. Navíc koulet popelnice je podle ratolestí také zábava.

Objevování světa novorozenětem a později batoletem a taktéž radost rodičů z jeho narození krásně popisuje *Mimino*. Tato píseň krásně ukazuje, jak dítě zkoumá, co se kolem něj nachází. Nejdříve samozřejmě objeví rodiče, pak si zvyká na běžné denní události a s nepochopením zjišťuje, že nesmí dělat vše, co dospělí.

Jedna z nejsnáze zapamatovatelných písní je *Bárbína*, která popisuje neshody mezi kultovní panenkou Barbie a jí přiřazeným partnerem Kenem. Barbie bezmezně touží vzít si jej a žít s ní šťastně až navěky. Ale Ken se ženit odmítá, nechce mít život naplánovaný a zvlášť ne od nikoho jiného. Jakmile tuto skutečnost Barbie zjistí, naštve se a začne Kena nemilosrdně škrtit. Jak to vlastně nakonec dopadlo, není jisté. Ale dětem se moc líbí, že do textu je zapojeno i autíčko na baterky, poník a podobné věci, které ke krásné blonďaté panence patří.

Jiný song, nazvaný *Dvě malý víly,* popisuje trable, když zlobí někdo, kdo má pomáhat. Kus modra, který se ocitne na trávě místo v nebi, sice znepříjemní život sluníčku, ale kdo z běžných lidí by nechtěl mít kus modrého z nebe? A když už může být modrá tráva, proč by nemohl být kominík bílý nebo by z nebe nemohli padat šneci. V pohádkové písničce je možné všechno.

7.2 DRUHÉ CD

Naopak druhý disk s podnázvem *„Kašpárek na vždy“* lze prakticky považovat za výběr písní od různých skupin. To lze ovšem očekávat vzhledem ke skutečnosti, že se na psaní textů podílelo více autorských hlav. Například *Píseň o ničem,* kterou spolu s Davidem Dvořákem sepsal Jura Hradil, je v podstatě dětským ska songem. Od tohoto názoru posluchači nepomůže ani fakt, že interpretem je Jan Kalina z populární „skáčkové“ kapely *100 zvířat*. Stejně tak svůj styl do písně *Hop, hop* přenesl Radek Banga alias *Gipsy.cz* ze stejnojmenné skupiny. Pro někoho může být zajímavé slyšet Karolínu Dytrtovou zpívat česky, nikoli francouzsky, jak jsou zvyklí při jejích koncertech se skupinou *Miou Miou*. Její zpěv lze zaslechnout například v písni *Hají* nebo v *Povídání s hvězdou.* O „cédesce“, jak je oficiálně druhý disk nazýván, říká jeden z tvůrců, Ondřej Pečenka (z kapely Folk3mail): „*Tentokrát se role více rozdělily a hlavní výběr songů a celkovou hudební produkci jsme převeleli na Dušana Neuwertha. David Dvořák obhájil roli vrchního dramaturga, pintlicháře a umanutého logika, což vedlo k neskromným cílům. Ty se podařilo naplnit. Co víc si máme přát?“* (www.fiftyfifty.cz, 15. 1. 2011)

Píseň *Čůrej*, která využívá melodii *Should I stay or should I go* skupiny *The Clash*, líčí dotazy dospělých, zda se jejich ratolestem nechce na malou. Nadhled a ironie, s jakou je

popisováno osvojování běžného návyku, vykouzlí úsměv na tváři i dospělým a děti se prakticky válí smíchy. Vždyť závidět třeba dívkám, že potřebu vykonávají vsedě, je směšné. Stejně tak uznání za vzdálenost, které někteří při močení dosáhnou.

Černá je song o nejtemnější barvě. Aby ale něco takového vyniklo, je vždy potřeba kontrast a to co největší kontrast. V tomto případě jde logicky o barvu bílou. Je až neuvěřitelné, kolik obyčejných věcí ukazuje krásu protikladnosti těchto dvou zbarvení – například vana se špuntem, káva s mlékem či černé a bílé ovce.

Přestože jsou písničky určené pro děti, ne všechny souvislosti jsou malé ratolesti schopné pochopit. Takovým songem je například *Angelina Jolie.* Nová učitelka, jejíž jméno je inspirováno hollywoodskou kráskou, dokáže učarovat stejně jako její jmenovkyně – aspoň to tvrdí text. A pro takovou kouzelnou ženu je muž, byť mladý, schopen udělat spoustu věcí. Počínaje změnou mluvy a chování, přes posilování až po nový styl oblékání. Tato drobná posedlost ovšem nemusí být jen na škodu. Díky změně chování a přístupu může člověk, i nedospělý, pochopit spoustu věcí, které se mu předtím zdály divné.

Jiné písně jsou ale opravdu velmi jednoduché a ocení je nejspíš jen ti, kteří se zrovna učí chodit. Takový *Vláček* je velmi omezený nejen délkou, ale i rozsahem slov, které obsahuje. Těžko by školák ocenil neustálé opakování, že vlak jezdí po kolejích, že veze cestující a také že v něm jede průvodčí. Pro opravdu malé posluchače je ale tato píseň nejspíš přínosem, jelikož se jim dobře pamatuje a procvičuje písmenka, jež se jim těžko říkají.

Mne osobně nejvíce zaujala *Píseň o ničem*, možná také proto, že jsem fanynkou Honzy Kaliny a jeho kapely *100 zvířat.* V tomto songu se zpěvák snaží popřít vše, co by si člověk mohl s písní spojit – nikdo a nic v ní nevystupuje a neexistuje člověk, který by si ji zpíval. Originálně je pojat i refrén, ve kterém je zdůrazněno, že byl měl být složen ze stejných slov, jež se neustále opakují.

Romantický nádech má píseň *Povídání s hvězdou*, která bloudí po obloze a vidí věci člověku skryté. Je v ní zdůrazněno, že není hvězda jako hvězda a každý by měl mít „tu svou“, která by pro něj měla být jedinečná. Využit je homonymní význam slova, kdy je zmíněna modrooká hvězda – slavná osobnost.

Vše, co je potřeba k uspání dětí, je krásně zkombinováno v *Hají, hají.* Popsány jsou i zvídavé otázky dětí na cokoli, co je obklopuje a fakt, že tyto dotazy mají vždy v nevhodnou dobu, například když mají jít spát.

7.3 DO TŘETICE VŠEHO DOBRÉHO

Na počátku roku 2012 se na stáncích objevil třetí disk populární Kašpárkovy skupiny – *„Ten Halywůd“*. Oficiální křest desky ovšem proběhne až 6. května v Retro music hall v Praze při premiérovém vystoupení s těmito písněmi. Hned poté odehraje kapela své písně v domovských Budějovicích, konkrétně v Kulturním domě Slávie dne 13. 5.

Toto cd se od předchozích dvou poněkud liší v charakteristice hudby. Převahu již nemají kytary, ale spíše diskotékový styl, kterému dominují klávesy. Navíc už nezpívají pouze dospělí aktéři, do většiny písní jsou zapojeny dětské hlasy. Písně na tomto disku spojuje “pouze“ fantazie, která nám umožní být čímkoli a kdekoli. To je patrné už ze samotných názvů songů – *Akvabeloví zloději*, *Červený koberec* nebo například *Vesmírnej inženýr*.

Jedním z oblíbených, zejména klučičích snů, je stát se *Fotbalovým kouzelníkem*, a tak ani toto téma na cd nechybí. Pro navození atmosféry je prvních několik sekund vyplněno skandováním fanoušků. Poté už nevinně znějící hlásek popisuje nekonečné výhody života plného “honěním za míčem“. Opomenut samozřejmě nemůže být ani nějaký ten již slavný „čutálista“, jako nejvhodnější byl vybrán Messi. Svým způsobem je tedy tato píseň i určitou ódou na něj.

Spíše dámským posluchačkám je určen song *Nadnárodní umělkyně*. I přesto je ale využita poněkud “drsnější“ muzika – elektrická kytara a výrazné bubny. Která dospívající slečna by také odolala luxusním šatům, krásnému líčení a také slávě a bohatství. Vnímaví posluchači najdou určitý odkaz na předchozí disk při zmínění herečky Angeliny Jolie, která ovšem bude údajně už jen závidět.

Kouzelný svět uměleckých hvězd zobrazuje *Červený koberec.* Do kontrastu jsou stavěny kreslené „postavičky“ Krteček či Rákosníček, pohádkový aktéři jako Pipi dlouhá punčocha a herci z filmů, např. jmenovaný Jack Sparrow, kterého budou znát jen

starší děti. V této písni neznámý čaroděj ale dokázal všechny aktéry dostat do jedné místnosti, kde spolu tancují a baví se.

Složitý svět potencionálního zpěváka mohou posluchači poznat díky *Polní slávě.* Hlavní aktér sice umí podle svých slov hrát skvěle na kytaru, ale odmítá přehnanou osobní hygienu a nemá rád velkoměsto, takže je mu značně ztížena možnost vystupování. Koncertní sály tak vystřídal za pole, ale i tak je spokojen, přestože nikdy neuvidí svůj obličej na obálce nějakého týdeníku.

Určitým způsobem se tematický vyjímají *Akvabeloví zloději*. Ti svým aranžmá nadchnou zřejmě hlavně menší jedince, nejsem si však jistá, zda vědí, kdo či co je to akvabela. Ocenit originalitu nápadu podvodních lupičů je ovšem velmi žádoucí.

7.4 INTERPRETACE TEXTŮ

Jak již bylo výše zmíněno, autorem písní prvního cd je Ondřej Pečenka a David Dvořák, na druhém a třetím už se podílelo mnoho dalších tvůrců různých směrů, například Jura Hradil či Radek Banga.

Ve všech písních je využívána hovorová a obecná čeština (př:*„díra v novejch kalhotech, ňák se mi nechce domů“ – Želvy; „každej se rád vyčůrá, za dara i za bůra“ – Čůrej sem, čůrej tam*), někdy autoři využijí i typicky dětskou mluvu jako šišlání (*„Špim, a potože nemůžu ušnout, pošítám ovešty“ – Špim*) či naopak slang pubescentů (*„bejval jsem páčo, samý sorry,“ – Angelina Jolie).*

Objevují se i frazeologismy (*„čumí tele na vrata“ - Hop, hop*), části dětských zlidovělých písní (*„kdo do nich vejde, tomu hlava sejde“ – Hop, hop)* či rčení *(byl tak zvědavej, až byl brzo starej“ – Hop, hop)*, které je rozvíjeno ad absurdum nebo pomocí nich text písně směřuje k pointě. Výjimkou nejsou ani úseky z říkadel (*„takhle jedou páni, takhle jedou dámy“ - Hop, hop*).

Velmi oblíbená je v textech ironie, patrná je zejména v textu písně *Bárbí („Snad se jednou s Kenem, na polici vemem. Pojedeme autem, můj Ken za volantem, do kuchyně, zpátky, kašlem na baterky.“).*

I tak se ovšem nezapomíná na vlastnosti a příslušenství pro danou věc typické, například spojení výše zmíněné panenky Barbie s barvou pro ni vlastní (*„Můj malý Ponny vaří v kuchyni růžový“* - *Bárbína)* či klasický obraz Prahy (*„kolik má Praha věží, spočítá někdo stěží“* - *Počítání)*. Často je vyskytuje i nadsázka plná fantazie (*„svačinu v plavkách nosí, někdy i vidličky, to kdyby snad dostaly hlad, tak aby měly sílu ke břehu doplavat“ – Akvabeloví zloději).*

Textař si občas vypomůže i vlastním, vymyšleným slovem, např. „*borky“,* tedy ženský rod od slova borek, o kterých se zpívá v *Čůrej sem, čůrej tam.*

Velmi podstatné pro rozvoj a zapojení dětské fantazie jsou i nonsensové prvky, které jsou zcela či zčásti nesmyslné a nesplňují syntaktická pravidla. Jako příklad lze uvést: *„žirafa štěkala“ (Kdo to neviděl); „pršej šneci proudem“ (Dvě malý víly); „Do vody skáču jedině se svačinou. Jen pozor na zloděje, co bydlí pod hladinou. Akvabeloví podvodní zloději po dně bazénu v noci chodějí a nikdy nikdo nezjistí, kam se s lupem podějí“ (Akvabeloví zloději).*

Přestože se jedná o Kašpárkovu kapelu, jeho postavička se v písních moc nevyskytuje. Zmínka o něm je pouze na konci textu *Špim*, kde říká ne moc přátelskou větu: *„Di pyš ty hnušná Soňo!“*.

Témata všech písní jsou volena samozřejmě tak, aby je dítě znalo. Jednat se může o hračky (*Bárbína,* fotbalový míč ve Fotbalovém *kouzelníkovi*); stroje, které dítě obdivuje (*Vláček,* popelářský vůz v *Strejda Jára*); pohádkové postavičky (*Anděl s nudlí, Dvě malý víly,* strašidla v *Na kraji lesa*), zvířata (*Želvy, Kraví stádo*) či dětské starosti (zvídavé dětské dotazy v *Hají, hají*). Obávám se ovšem, že pouze starší posluchači budou vědět, co je to akvabela (*Akvabeloví zloději*) či *Nadnárodní umělkyně*. Běžně je nevinný dětský svět konfrontován se světem dospělých a do protikladu jsou stavěny i každodenní, všední skutečnosti a pohádkové věci.

V některých písních je zobrazován specifický svět, který existuje pouze v dané písni. Jako například v *Černé,* která se odehrává ve zvláštním, nebarevném světě plném protikladů, přičemž chvílemi proběhne za klaunskou maskou skutečný svět (*„černý svědomí házím do pračky“*).

Melodie jednotlivých songů často nemají velkou souvislost s textem, ale v některých případech dokreslují tématiku. Například u *Akvabelovích zlodějů* zní začátek jako

bublání vody. Pro navození atmosféry písně *Fotbalový kouzelník* je prvních několik sekund v podstatě záznamem fandění plného stadionu a u songu *Vláček* slyšíme houkání lokomotivy. Někdy ale může být úplným opakem, jako naprosto optimistické ladění tónů v *Černé*. V písních je využit pravidelný verš se sdruženým rýmem za pomoci 3-4 stopého trocheje.

Jistým vybočením je píseň *Panenka na kraji nebe*, ve které je svět vystaven z mikrotenového sáčku, čokoládové bonboniéry a levného filmu.

Výborné na každém ze tří kompaktních disků bejbypankové kapely je fakt, že si každá ratolest může najít svou oblíbenou píseň, bez ohledu na pohlaví či věk dítěte. Autoři si dávají skutečně záležet na správném „promíchání“ songů, radí se o něm dokonce celé seskupení včetně všech hostujících umělců.

8 RECENZE Z TISKU A KAŠPÁRKOVY ÚSPĚCHY

Novináři se shodují na tom, že seskupení jako je *Kašpárek* naše scéna potřebovala. „*Je to fenomén, který u nás nemá obdoby.*“[22] Mnozí se zabývají „legendou“, jaký byl první impulz, díky kterému David Dvořák začal *Kašpárka* psát: *„ ... vše jej napadlo při cestě vlakem z rodného Kolína do Českých Budějovic, kam vyrazil na pozvání tamního divadelního souboru, aby s ním připravil nové představení…“*[23]

Autoři věděli, že jejich tvorba je originální a u určité skupiny obyvatelstva sklidí úspěch. To, co nastalo, ale nečekali ani oni sami. *„Byli jsme však překvapeni tím, kolik mladý lidí bez dětí začalo chodit na naše představení.“*[24] Ne všichni ale souhlasí s tím, že bejbypank je čistě úspěšný. „*Bejbypank je nenáročná, docela milá deska, která ale navzdory proklamované cílové skupině 0-80 let zasáhne mnohem menší část populace.“*[25] David Dvořák, režisér, tvrdí, že aby se vám písně a inscenace líbila, stačí jediné – *„Chce to jen odvahu zůstat malej navždycky.“*[26]

Mezi úspěchy *Kašpárka v rohlíku* patří například druhé místo v anketě *Jihočeský kulturní počin roku 2009*, první příčka utekla seskupení o pouhých deset hlasů. Ve stejném roce se bejbypanková kapela dostala do užší nominace na kapelu roku ceny Anděl. Tuto nominaci bohužel neproměnila. Již v roce 2007, tedy krátce po svém objevení na hudebním trhu, získala kapela ocenění časopisu *Filter* za nejlepší domácí coververzi roku, konkrétně šlo o píseň *Želvy.* Divácký zájem dokazuje i ocenění v Jihočeské Thálii roku 2010, které získala Denisa Posekaná za roli Oliny v představení *Kašpárek v rohlíku 2 – Kašpárek navždy.*

V dnešním moderním světě je pro Kašpárka a jeho skupinu také velmi pozitivním výsledkem dohodnutá spolupráce se společností Apple. Ještě během tohoto roku by

[22] Mladá Fronta Dnes, 19. 1. 2009, KUBÁT, Petr. *V bejbypanku je vše možné.*

[23] Reflex, 21/2010, GREGOR, Marek. *Kašpárek v rohlíku* Str. 90

[24] Mladá Fronta Dnes, 19. 1. 2009, KUBÁT, Petr. *V bejbypanku je vše možné.*

[25] Lidové noviny, 21. 2. 2008, KAČUROVÁ, Jana. *Ministerstvo hovadin varuje: Přichází bejbypank.*

[26] Deník, 16. 3. 2012, *Kašpárka znají tisíce lidí z Rock for People.*

měla být vypracovaná aplikace pro iPhone. Bohužel mi nechtěli tvůrci postoupit více informací dříve, než bude vše plně připraveno.

9 ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala moderní podobou klasické postavy Kašpárka a to konkrétně v inscenaci *„Kašpárek v rohlíku“* a jejích pokračováních, které má ve svém repertoáru loutkoherecká odnož Jihočeského divadla. Jistým specifikem tohoto představení je koncept Fast food theathru, ve kterém je hra koncipována. Tento styl divadla jsem se pokusila jednak popsat a jednak propojit s dřívějším typem dramatu prakticky od jeho počátku.

K pochopení zvláštního rázu inscenace mi velmi pomohl kontakt se samotným režisérem Davidem Dvořákem, který mi nabídl pomocnou ruku při psaní práce a také přístup herců, s nimiž jsem se setkala po jejich vystoupení.

Od svého zrodu je popisována i stěžejní postava dětských představení, kterou Kašpárek bezesporu je. V práci jsem nastínila také jeho povahové a vzhledové vlastnosti včetně jistých výjimek, které se během existence komického hrdiny objevovaly. Značně jsem přitom ocenila a využila bakalářskou práci slečny Glletové, jež se věnovala přímo této loutce.

Jelikož podstatnou součást těchto představení tvoří písně, nemohla jsem je opomenout. Naopak jim je věnována samostatná kapitola, jelikož divadelní kapela funguje i samostatně mimo prkna, jež znamenají svět. Dokonce lze říci, že mnoho fanoušků zná spíše Kašpárkovu kapelu než jeho představení.

Věřím, že jsem dostatečně ukázala propojenost typického dramatu s originalitou, kterou představení *„Kašpárka v rohlíku“* nabízejí, a to jak v oblasti divadelní, tak hudební. Ale vzhledem k tomu, že režisér, herci i ostatní spolupracovníci neustále přemýšlejí nad novými scénkami, nelze hovořit o uzavřenosti tématu a bohužel ani o jeho absolutním obsažením v této bakalářské práci.

10 BIBLIOGRAFIE

www.jihoceskedivadlo.cz/loutkohra, 25.4.2012

http://kasparek-divadlo.webnode.cz/divadelni-hry/, 3. 12. 2010, 12. 3. 2012

http://www.vedvore.cz/knizni-novinky/divadelni-hry/, 15. 1. 2011

http://www.met.cz/tvorba/kasparek/, 3. 12. 2010

http://www.fiftyfifty.cz/Kasparek-v-rohliku-2--Kasparek-navzdy-8394393.php, 15. 1. 2011

http://www.freemusic.cz/clanky/6131-kasparek-v-rohliku-a-bejbypank.html, 15. 1. 2011

http://www.fiftyfifty.cz/tipy/Kasparek-v-rohliku-pryc-s-Dadou-1682221.php, Jindřiška Kleknerová, 24. 2. 2011

http://www.detskestranky.cz/clanek/898-kasparek_je_bejbypankac.htm, Michal Chleboun, 24. 2. 2011

www.divadlovdlouhe.cz, 3. 12. 2010

www.slovnikceskeliteratury.cz, 12. 3. 2012

http://www.zamek-ceskykrumlov.eu/prohlidkove-trasy-a-expozice/zamecke-barokni-divadlo/, 15. 1. 2011

Deník, 16. 3. 2012, *Kašpárka znají tisíce lidí z Rock for People.*

Lidové noviny, 21. 2. 2008, KAČUROVÁ, Jana. *Ministerstvo hovadin varuje: Přichází bejbypank.*

Mladá fronta – sedmička, 1. Března 2011, BINDEROVÁ, Alena ,*Bejbypank radí, jak přečůrat prezidenta*

Mladá Fronta Dnes, 19. 1. 2009, KUBÁT, Petr *V bejbypanku je vše možné.*

Pátek – příloha Lidových novin, číslo 51, 23. 12. 2010, BEDNÁŘOVÁ,Veronika.

Reflex, 21/2010, GREGOR, Marek. *Kašpárek v rohlíku*

MaPA, Magazín Paláce Akropolis, číslo 2/2008, -jk- Junior klub příspěvková organizace prahy 3, Bejbypank, issn není

TESAŘ, Milan (Rádio Proglas), *Folk & Country 10/2009*,http://www.casopisfolk.cz/recenze/recenze-kasparek1009.htm

BARTOŠ, Jaroslav; CESNAKOVÁ – MICHALCOVÁ, Milena; HACH, Jaroslav; KOPECKÝ, Jan; OBST, Milan; PORT, Jan; SCHERL, Adolf; SCHEUFLER, Vladimír; SVEJKOVSKÝ, František; VOKOLEK, Tomislav. *Dějiny českého divadla I.* nakladatelství Československé akademie věd v Praze, 1968.

BEJBLÍK, Alois; HORNÁT, Jaroslav; LUKEŠ, Milan. *Alžbětinské divadlo I. – Shakespearovi předchůdci.* Praha: Odeon, 1978

CÍFKA, Stanislav a kol. *Literatura Divadlo.* Z edice Jihočeská vlastivěda. Jihočeské nakladatelství České Budějovice, 1984.

ČERNÝ, František. *Kalendárium dějin českého divadla.* Svaz českých dramatických umělců a Český literární fond: Praha., 1989.

GLETTOVÁ, Veronika. *Proměny podoby loutky – Kašpárek (bakalářská práce na Masarykově univerzitě, Filozofická fakulta)*. Brno, 2010.

GREGOR, Čestmír. *Divácká opera aneb Přímluva za to, aby se opera vrátila k divákovi.* H&H, 1996.

HÝBL, Jan. *Historie českého divadla od počátku až na nynější časy*. Praha : Bačkovský, 1921

JANOUŠEK, Pavel a kol. *Dějiny české literatury 1945 – 1989 I. (1945-1948).* Academia, 2007.

KAZDA, Jaromír. *Kapitoly z dějin divadla.* H&H, 1998.

KOLÁŘ, Jan. *Jak to bylo v Semaforu.* Scéna, 1991.

KRATOCHVÍL, Karel, PhDr., Csc. *Ze světa komedie Dell´ arte.* Panorama, 1987.

LEHÁR, Jan; STICH, Alexandr; JANÁČKOVÁ, Jaroslava; HOLÝ, Jiří. *Česká literatura od počátků k dnešku.* Nakladatelství Lidové noviny: Praha, 2008.

MÁCHAL, Jan. *Dějiny českého dramata*. Praha, 1929.

RAUCHOVÁ, Jitka. S*poutané divadlo – Jindřich Honzl, Jiří Frejka a Emil František Burian v systému kulturní politiky (1945-1959).* Společnost pro kulturní dějiny, o. s. 2011.

TAIROV, Aleksandr Jakovlevič. *Odpoutané divadlo.* Akademie múzických umění v Praze: 2005

TROJAN, Jan. *Dějiny opery.* Paseka, 2001.

WAGNER, Richard. Překlad: VYSLOUŽILOVÁ, Věra, PhDr. *Opera a drama.* Paseka, 2002

11 PŘÍLOHA

Logo *Kašpárka v rohlíku;*
zdroj: www.jihoceskedivadlo.cz

Bejbypankoví fanoušci;
zdroj: www.musicserver.cz

Herci při představení *Kašpárek v rohlíku*
(zleva Jana Hubka Vanýsková, Denisa Posekaná, Lucie Škodová, Jiří Šponar, Jiří Müller, Jan Hönig);
zdroj: ww.jihoceskedivadlo.cz

Kašpárek Pavel Kružík,
zdroj:www.jihoceskedivadlo.cz

Želvy

Mámo Bombo dej mi
Táto kup mi želvy
Ňáký rychlý želvy
Nedostaneš nic dokud neskončí ten rambajs!

Mám z tebe stres tyhle želvy to chce klec.

Hraju si a jsem kuchař, hned se do toho dám
Mouku, kompot, zubní pastu, všechno zamíchám
No to jsem ale borec, uzvednu plnej hrnec
A nechápu proč se teď všechno řítí na koberec.

Ref: To jsem se lek, že letí pohlavek
Takovej, že si sedneš na zadek
Na místě nesedím, co teď s tím?
Už budu nej malej hodnej
Máma nemá sil prej jsem se neumyl
No a táta ten by se ze mě oběsil.
To se jen tak dětem říká
Hej hej jsem roztomilej.

Táto koko dej mi
Táto kup mi želvy
Ňáký rychlý želvy
Nedostaneš nic dokud neskončí ten rambajs

Už jsem zas jako prase, v potoce jsem si hrál
Žvejkačku ve vlasech, no kdo mi ji tam dal
Snad nespadnu dolů tady z tohohle stromu
Díra v novejch kalhotech, ňák se mi nechce domů

Ref: To jsem se lek, že letí pohlavek
Takovej, že si sedneš na zadek
Na místě nesedím, co teď s tím?
Už budu nej malej hodnej
Máma nemá sil prej jsem se neumyl
No a táta ten by se ze mě oběsil.
To se jen tak dětem říká
Hej hej jsem roztomilej.

Zas prázdniny jsou tady
Hodnou babičku mám
Do lepidla, co chytá
Trochu sirek nastrouhám
Nedělám z toho vědu
Zapálit doutnák svedu
No toto krásně hoří

Kdo teď uhasí mi dědu

Táto kup mi želvy
Ňáký rychlý želvy

Mám z tebe stres
Takže nekecej a jez

Ref: To jsem se lek, že letí pohlavek
Takovej, že si sedneš na zadek
Na místě nesedím, co teď s tím?
Už budu nej malej hodnej
Máma nemá sil prej jsem se neumyl
No a táta ten by se ze mě oběsil.
To se jen tak dětem říká
Hej hej jsem roztomilej

Barbína

Ref: Pomož mi, škrtí mě bárbína
Pomož mi, ručky pevně svírá
Pomož mi, škrtí mě blondýna
Nevěsta v bleděmodrých džínách.

Snad se jednou s Kenem (až se jednou s Kenem)
Na polici vemem (na polici vemem)
Pojedeme autem, můj Ken za volantem
Do kuchyně zpátky, kašlem na baterky

Můj malý ponny vaří v kuchyni růžové
Umělý špagety budou za chvíli hotové
Barbie už chystá bílé šaty svatební
Snad se dočká chvíle, až Ken navždycky bude s ní

Ref: Pomož mi, škrtí mě bárbína
Pomož mi, ručky pevně svírá
Pomož mi, škrtí mě blondýna
Nevěsta v bleděmodrých džínách.

Já se nechci ženit (on se nechce ženit)
Na fotkách se křenit (na fotkách se křenit)
Nechci se navždycky tvářit romanticky
Vzít si krasavici a žít s ní na polici

Můj malý ponny vaří v kuchyni růžové
Umělý špagety budou za chvíli hotové
Barbie už chystá bílé šaty svatební
Snad se dočká chvíle, až Ken navždycky bude s ní

Můj malý ponny vaří v kuchyni růžové
Na pořádný jídlo berou všichni Kenové
Všichni Kenové, všichni Kenové

Kraví stádo

Mám na hlavě kraví stádo
A to stádo děsně rádo
Mi kopytama účes ničí
Tohle stádo není ničí
Ptal jsem se na kopcích
Pasáků v pohraničí

Ref: Stádo rádo pase se
Bučí, dupe, směje se
Plaší se schválně na pleši
Když se s holkou peleším, peleším, peleším
Plaší se schválně na pleši
Když se s holkou peleším, peleším, peleším
Pele, pele, pele, pele, pele, peleším

Není asi důležitý myslet si na vlasy
Jak mi do jednoho spasou krávy bejci
Tak osmahnu si klobásy s vejci, s vejci, s vejci
Většinou ani nedojím a hrnek mlíka nadojím
Dej si, dej si, dej si, dej si

Ref: Stádo rádo pase se
Bučí, dupe, směje se
Plaší se schválně na pleši
Když se s holkou peleším, peleším, peleším
Plaší se schválně na pleši
Když se s holkou peleším, peleším, peleším
Pele, pele, pele, pele, pele, peleším

Tak stádo, co se rádo na mý hlavě páslo
Odešlo si kdoví kam, teď na hlavě mám máslo
A jinak nic a jinak nic
Jen máslo, máslo, máslo, máslo
Když mastnota se nocí blýská
Chtěl bych tomu stádu říct
Že se mi po něm doopravdy
Doopravdy, doopravdy, doopravdy stýská

Špim

Špim
A potože nemužu ušnout, pošítám ovešky
Béé - jedna oveška
Béé – dvě ovešký
Béé – či ovešky, špim

Špim a špim a něco syšim.
Obuju si bazuky a du ke dvežim.
Otevžu dvéže
Jdu po kobéže
A tom štojí hnušný kokodýl
Povidám: Di pyč ty hnušný krokodýle!
Jdu po kobéže
Zavžu dvéře
Šundám ši baškůky a špim.

A potože nemůžu ušnout, pošítám ovešky
Béé – jedna oveška
A špiš

Špim a špim a něco syšim.
Obuju si bazuky a du ke dvežim.
Otevžu dvéže
Jdu po kobéže
A tom štojí hnušný a stašivý medvěd
A povidám: Di pyč ty hnušný a stašivý medvěde“
Jdu po kobéže
Zavžu dvéže
Šundám ši baškůky a špim

A potože nemužu ušnout, pošítám oveškýý.
Béé – jedna oveška
A špiš

Špim a špim a něco syšim.
Špim a špim a něco syšim.
Obuju si bazuky a du ke dvežim.
Otevžu dvéže
Jdu po kobéže
A tom štojí kášný, čevený kašpárek
A povídá: Di pyš ty hnušná Šoňo!

Dvě malý víly

Dvě malý víly vylily kýbl nebe do trávy
Sluníčko šílí, kdo po nich modrou trávu opraví

To se dějou věci, když zloběj malý víly
Venku pršej šneci proudem, kominík je bílý

Dvě malý víly vylily kýbl nebe na polštář
Sluníčko šílí, na polštář musí přijít opravář

To se dějou věci, když zloběj malý víly
Venku pršej šneci proudem, kominík je bílý

A teď se mi krásně spí, mám na polštáři nebe
Vlasy celý modrý a od nich modrej hřeben

Kde se vzal, tu se vzal, objevil se opravář
Vrhnul se mi na polštář a nebe vyždímal

To se dějou věci, když zloběj malý víly
Venku pršej šneci proudem, kominík je bílý

Dvě malý víly hrály si ve větrný posteli
Z peřiny sněží, lidi se koupou, v létě chumelí

Oblaky oblaka

Začal nový den
Bude nový nežli ten
Co zmizel včera za komíny
Vystřelí nás prak
My necháme to tak a líní
Spadnem z výšky do peřiny

Dneska máme v plánu
Letět v aeroplánu
Potom hopsat, skákat
Pak si zahulákat
Tady se pečou buchty makový
Já na bráchu, brácha bráchovi

Tady se dobře máme
Sněží, když zavoláme
Jenom nás trošku trápí
Kam to lítaj čápi
Tak si počítáme
Entetýny, co je

Za komíny, enyky
triky klikyháky
oblaky oblaka

Zdává se nám sen
My vznášíme se v něm
A vidíme až za komíny
Napínáme zrak
Až za poslední mrak
Chcem vědět, jestli je tam
Kopec zmrzliny

Cukr melounový
Jak je sladký, kdo ví
Chcem jet na obrovi
V říši pohádkový
Ochutnat váhej
Svět je velikej

Tady se pečou buchty s tvarohem
Však co je v dálce za rohem

Tady se dobře máme
Sněží, když zavoláme
Jenom nás trošku trápí
Kam to lítaj čápi
Tak si počítáme
Ententýny co je za komíny
Enyky, triky, klikyháky,
Řekni, co vidí slunce za oblaky

Kdo to neviděl

Jó, to byla legrace, to bylo psiny
Žirafa štěkala, voli dělali voloviny
Mohli jsme lítat, hulákat a křičet
Melouny po poli skákaly jako míče

Tam na dně obra je to moc príma
Houpačky, tobogán a skákací trampolína
Zrovna se nasnídal, to máme kliku
Můžeme se pohoupat na rohlíku

Kdo to neviděl, ten neuvěří
Že k nám obr chodí na večeři
Nás to děsně baví, my jsme kluci hraví
Chceme přeci zažít velký věci

Kdo to neviděl, ten neuvěří
Že k nám obr chodí na večeři
Nás to děsně baví, my jsme kluci hraví
Chceme přeci zažít velký věci

Už se mi strachy neklepe brada
Mám dva bráchy, obra za kamaráda
My se nenudíme, všichni dobře víme
Kdo jen buchty střádá, nemá kamaráda

Tam na dně obra je to moc príma
Houpačky, tobogán a skákací trampolína
Zrovna se nasnídal, to máme kliku
Můžeme se pohoupat na rohlíku

Kdo to neviděl, ten neuvěří
Že k nám obr chodí na večeři
Nás to děsně baví, my jsme kluci hraví
Chceme přeci zažít velký věci

Kdo to neviděl, ten neuvěří
Že k nám obr chodí na večeři
Nás to děsně baví, my jsme kluci hraví
Chceme přeci zažít velký věci

Čůrej

Čůrej sem a čůrej tam
Čůrej jako velkej pán
Ve stoje i za běhu
Žlutý srdce do sněhu
Každej se rád vyčůrá
Za dara i za bůra

Čůrej sem, sem, sem
Čůrej dovnitř, čůrej ven
Řekni si kam čůrat mám
Já se ti tam vyčůrám
Ať seš s partou nebo sám
Čůrej sem a čůrej tam

Ať jseš velkej nebo malej
Do sklenice vodu nalej
Ten kdo hodně vody lemtá
Přečůrá i prezidenta
A když nevíš kudy kam

Čůrej doma, čůrej v metru
(Hlavně rychle, ještě dneska)
Jen nečůrej proti větru
(Skvělej výkon, všichni tleskaj)
Malý ještě nevinný
(dělej tam, čůrej sem)
Můžou čůrat do plíny
(Na plech pěkně s rámusem)
Ať jseš s partou nebo sám
(Co je zas tu v parku vidím lidi)
Čůrej sem a čůrej tam
(Holky se maj, můžou sedět)
Výborně

Todle čůrání, to nebylo
Jako děda kterej
Už maximálně porazí svoje boty
To bylo vodní dělo
(Čůraj všichni v teplákách i v saku)
Ty vogo, to je dálka

Ať jseš velkej nebo malej
(Kde je záchod, běžím tryskem)
Do sklenice vodu nalej
(Pěkně v klidu jdu si s pískem)
Ten, kdo hodně vody lemtá
(Někdo radši pije limo)
Přečůrá i prezidenta
(Kdo to umí čůrat limo)
A když nevíš kudy kam
(Ty, co běhaj za maminkou)
Čůrej sem a čůrej tam
(Dávaj bacha na prkýnko)
Čůraj Češi, čůraj Němci
(Čůráme a to je daný)
Borky, trubky, vytlemenci
(My jsme rádi vyčůraný)
Někdy kýbl, někdy deci
(Když se cejtíš jako v kleci)
Pro dnešek mám dobrej plán
(Pokračujem, sbal si věci)
Čůrat sem a čůrat tam

Černá
Černá káva, volej sláva
Bílý mlíko do kafe se dává
To se dává
Černej špunt do bílý vany
Černý ovce bejvaj často samy
Často samy
Černý hejna, bílý stáda
Jseš černej nebo bílej
Mám tě ráda
Black and white
Day and night
Den noc střídá
Napiješ se asfaltu
A bílej jseš jak křída

Ref: Černou, měj rád černou
Černou, černou měj rád,
Černou, černou měj rád
Černou jak bílou měj rád

Černou, měj rád černou
Černou, černou měj rád,
Černou, černou měj rád
Černou jak bílou měj rád, rád

Černý svědomí házím do pračky
Bez lístku černej pasažér spad do šlehačky
Černý padaj saze, bílý vločky sněží
Černá nebo bílá, na tom nezáleží
Bílej sníh a bílý závěje
Bílejma zubama černoch se zasměje
Černá Nataša a bílej Pedro
Bez černý, bez bílý
Co bys byla zebro?

Ref: Černou, měj rád černou
Černou, černou měj rád,
Černou, černou měj rád
Černou jak bílou měj rád

Černou, měj rád černou
Černou, černou měj rád,
Černou, černou měj rád

Černou jak bílou měj rád, rád

Panenka na kraji nebe

Na kraji sedí panenka
Malá očka plná jasu
Vítr ji zebe, místo šatů mikroten
Sáček kolem pasu
Na kraji nebe sedí a vidí
Zas tu malou benzínovou pumpu
Tam byla doma
Jak vrátit čas
Chtěla by zpátky mezi bonboniéru a levný film
Mezi bonboniéru a levný film

Na kraji nebe sedí panenka
Myslí na kamarády z plyše
Na pejska z regálu
Co v autě za zadním sklem
Umí kývat hlavou tak tiše
Na kraji nebe sedí panenka
Myslí na auto plné lidí
Jak brali plnou
A cizí řečí mluvili
Cizí cigarety kouřili
Bylo jí dobře
Smutná nebyla
Bylo jí dobře
Smutná nebyla

Té noci přijeli ohniví koně, v sedlech plameny
A za chvíli všechno navždy bylo jen pro ně

Té noci přijeli ohniví koně, v sedlech plameny
A za chvíli všechno bylo jen pro ně.

Na kraji nebe sedí panenka
A nepřestává doufat
A z výšky jak tam sedí malinká
Vidí široké lány poupat
Rostou tam, kde byla benzínka
Vítr je nechce přestat houpat
A teď řekněte upřímně
Komu by z kraje nebe se nechtělo
Nebe se nechtělo domů
Mezi bonboniéru a levný film
Mezi bonboniéru a levný film

Lupiči povidel

Je podzim a tetička už zavařuje
Švestičky do sklenic pěkně napresuje
Jedno vím určitě, no, to je jistota
Povidla od tety jsou hrozná dobrota
Když má to hotový a do spíže je nese
Náš malej žaludek už se celej třese
Třese se představou, že bude nabaštěnej
Povidla od tety jsou prostě nej, nej, nej, nej

Jsme strašně nenápadný, loupení není snadný
Jsme malí lupiči povidel (no, to svět neviděl)
Loupíme bez zábrany, pak si to slíznem sami
Jsme malí lupiči povidel (naši jsou nepřítel)
Naši jsou náš nepřítel

Spíš je až dole, dole ve sklepení
Kde není vůbec, vůbec světlo denní
Baterkou na cestu si svítíme
Na tu ňamku si zuby brousíme
Truhlu, necky, židli na sebe vyskládám
Už se pevně držím, už je v ruce mám
Bacha, skáču dolů a rychle zdrháme
Makej ségra, to si pochutnáme

Jsme strašně nenápadný, loupení není snadný
Jsme malí lupiči povidel (no, to svět neviděl)
Loupíme bez zábrany, pak si to slíznem sami
Jsme malí lupiči povidel (naši jsou nepřítel)
Naši jsou náš nepřítel

Počítání

Kolik má Praha věží, spočítá někdo stěží
Kolik maj stromy listí, to stěží někdo zjistí
Z okna se dívám, hlavu mám v dlaních
Počítám husy, co letěj na jih
Odčítám a přičítám, ňák mi to nejde
Nad tímhle úkolem tu budu sedět tejden

Jedna a jedna, jsem děsná bedna
Dvě a dvě, kandidát věd
Tři a tři, všem to natři
Čtyři a čtyři, lehký jak chmýří
Pět a pět, spočítám celej svět

V posteli ležím, do stropu zírám
Peřinu v rukách zoufale svírám

Kolikpak ovcí ještě přes polštář přejde
A kolik čísel se mi do hlavy vejde

Šest a šest, v tom bude ňáká lest
Osum a osum, k horšímu posun
Devět a devět, však nejsi vševěd
Deset a deset, ten mi fakt nesed
Třista a třista, chci bejt hokejista

Hop, hop

Čumí tele na vrata, kukadla jak míče
Co se těch vrat týče, nejsou od nich klíče
Stáj to tele nebaví, proto je tak zvědavý
Kdo do nich vejde, tomu hlava sejde
Jestli jseš zvědavej, tak o nic nejde
Můžeš čumět taky, z očí tenisáky
Jen musíš dát bacha, na starýho Zacha
Co od rána do večera v jednom kuse tlachá
Prej byl tak zvědavej, až byl brzo starej
Do holin vodu nalej a zůstaň radši malej
Malej, hajej, dadej, malej

Čumíme na vrata, víc jak dvě hodiny
Buben bouchá ratata, máme plný holiny
To jsou teda koniny, jsem z Pobřeží Slaniny
Na víčkách mi vyskočily od čumění modřiny
Tele ale hubou mele, někdo bere za kliku
Skáču do postele, budím se a hele
Zas mám ruku v no – no – no – v nočníku

Ref: Svět je parádní, koukni na něj, točí se, točí
Až je celej zamotanej,
Stačí, když na chvilku přivřeš oči
A on se s tebou pootočí

Z postele do zbraně, na stole snídaně
Co bude k obědu? Hrníček od medu
Co bude k večeři, to večer prověří
Všechno to tu lítá, i hrníček od peří
Kdo to první sní, tak ten bude král
Já se v jídle šťourám, toho jsem se bál
Pro pána krále, už svítěj v sále
Nechci v těsnejch kamaších tancovat na bále
Takhle jedou páni a takhle jedou dámy
Já mám jiný plány, boty plný slámy
Třesky a plesky, to je mi hezky
Nejde mi pravopis, ale umím česky

Možnosti tisíce, koukám na opice
Jak poskakujou se sirkami z papírový ulice
Sláva, nazdar výletu
Všechno hoří, už jsme tu
Nemáte tu někdo hasičskou trumpetu
Na poslední chvíli zakřičím: koleje
Bába už se řítí, tak se nic neděje
V hasičským auťáku zatáhne za páku
A všechny nás poleje

Ref: Svět je parádní, koukni na něj, točí se, točí
Až je celej zamotanej,
Stačí, když na chvilku přivřeš oči
A on se s tebou pootočí

Vláček

Vlak jede po kolejích a lidi z oken se dívají do dne pěknýho
Průvodčí je ospalej a objímá pasažéra černýho

R: Kdo bude řídit a kdo bude houkat
Dávat pozor a na koleje koukat

Vlak jede po kolejích a strojvůdce s průvodčím usínají
A z oken zoufalí cestující zpívají

R: Kdo bude řídit a kdo bude houkat
Dávat pozor a na koleje koukat

Vlak jede po kolejích a děti v kupé mají zábavu
Kdo zatáhne za brzdu a kdo je padlej na hlavu

R: Kdo bude řídit a kdo bude houkat
Dávat pozor a na koleje koukat

R: Kdo bude řídit a kdo bude houkat
Dávat pozor a na koleje koukat

Angelina Jolie

Bejval jsem páčo,
Samý sorry, hustý,
Klepavej zadek
A prsty hrozně tlustý
Za každým slovem
Mě povstávali voli

Pak přišla, jenom řekla:
Hi, I am Angelina Jolie
Smáli jsme se zrovna holce,
Že tak krásně bulí
Když zamrzkává před tabulí,

Angelina Jolie, HEJ!
Heja, heja, Angelina Jolie,
Heja, heja, Angelina Jolie,
Heja, heja, Angelina Jolie,
Naše nová učitelka Angelina Jolie hej!

Pro ni jsme si přestal honit triko,
No to je výkon, teď piju mlíko,
Žádný triky
Dělám kliky
Ať to klidně bolí
Má svaly jako nakrelený Angelina Jolie

Heja, heja, teď konečně mi hlava bere,
Heja, heja, proč máma maso v mlýnku mele,
Proč ho doma solí

To mě všechno naučila Angelina Jolie! Hej!
Ta holka na plakátu, Jolie, Jolie, Angelina jolie,
Ta co bere tátu, Jolie, Jolie, Angelina Jolie,
Ať klidně kluci běhají venku,
Tepláky obleču a lehnu na žíněnku.
Chráním taky spolužáky,
Nevím, co je nuda, díky naší učitelce,
Holce z Hollywooda, hej!
Heja, heja, teď konečně mi hlava bere,
Heja, heja, proč máma maso v mlýnku mele,
Proč ho doma solí,
To mě všechno naučila Angelina Jolie, hej!